

ԱՐԶԱԳԱՆԳ

ARTZAKANK - ECHO

Bimestriel bilingue publié à Genève

SEPTEMBRE - OCTOBRE 2019

N° 224

AMULSAR: UN TEST MAJEUR POUR LE GOUVERNEMENT POSTRÉVOLUTIONNAIRE

Բովանդակություն

- Էջ 5** - Ատիս Զարմանտեանի հրաժեշտը
Էջ 8 - Գիծ եմ բայց հայ եմ
Էջ 9 - Կիլիկեան Զայաստանի բացառիկ ձեռագիր է յայտնաբերուել
Էջ 11 - Գիւմրիում կայացաւ «Նազարէթ և Սոնա Սրմաթէ-Յանլեան» ծննդատան հիմնարկէը - Մեծի Տան կաթողիկոսութիւնը դարձեալ կը դիմէ թրքական դատարան
Էջ 14 - Տիգրանակերտեան Նոր բացայայտումներ
Էջ 17 - Դանակ
Էջ 18 - Պաքուի միջամտութեամբ արգիլուեցաւ հայ վարպետին մասնակցութիւնը Թուրքիոյ մրցաշարին
Էջ 22 - Ժընեւ և Լեման շրջանի Սուրբ Զակար Եկեղեցւոյ լուրեր

Sommaire

- P. 3** - Un Centre aéré pour promouvoir les valeurs citoyennes
P. 4 - La Fondation Alliance Arménienne et ses réalisations
P. 6 - Areni: viticulture, tourisme et développement - Vahé Keushguerian: un visionnaire du vin
P. 10 - Soirées "After Work" arméniennes à Zurich
P.12 - Elections fédérales 2019
P. 13 - Hôpital pédiatrique Arabkir, Erevan - L'historien Vahakn Dadrian est décédé à New York
P. 15 - L'avenir de l'ère numérique
P. 16 - Ils partent en Arménie faire don de deux mouchoirs ayant appartenu à Aznavour
P. 19 - Du surréalisme à l'expressionnisme abstrait, la pratique d'Arshile Gorky
P. 20 - Un historien turc révèle des preuves importantes liées au génocide des Arméniens - Lilil Bleyan se produit à Genève
P. 23 - Nouvelles de l'Ecole Topalian
P. 24 - Nouvelles de l'UAS

Manifestation à Erevan, le 19 août 2019 (Crédit photo: page Facebook Amulsar)

Le 9 septembre dernier, dans une vidéo diffusée en direct via sa page Facebook, le Premier ministre Pashinyan a demandé aux habitants de Jermuk de débloquent les chemins qui mènent à Amulsar en expliquant que *Lydian* avait donné au gouvernement arménien des garanties supplémentaires sur le fait que ses activités minières ne contamineraient ni l'eau, ni le sol, ni l'air du pays. Il a souligné qu'il n'y avait aucun fondement juridique pour interdire l'exploitation de la mine d'Amulsar et a évoqué de sérieux problèmes pour l'image et la réputation économique internationale de l'Arménie en cas d'une telle interdiction. En rappelant que l'organe d'inspection de la protection de la nature était chargé d'effectuer des contrôles, M. Pashinyan a dressé trois scénarios du développement des événements qui pourraient en résulter: Ou aucune infraction n'est découverte et tout est normal, ou l'on découvre des infractions et des irrégularités susceptibles d'être réglées sans modification du projet, ou bien les infractions découvertes nécessitent un nouveau projet et une nouvelle évaluation de l'impact sur l'environnement.

Cette décision inattendue de permettre à la société anglo-américaine *Lydian International* de relancer un projet d'exploitation minière controversé, suspendu il y a un an, survient dans un climat de tensions sans précédent depuis l'arrivée au pouvoir du nouveau gouvernement. Ce projet minier à une dizaine de kilomètres de la station thermale de Jermuk avait été interrompu en juin 2018 suite à la mobilisation de la population locale, qui avait bloqué les routes menant au site. Opposés à l'exploitation de la mine qui, selon les experts comporterait des risques de pollution de l'air, du sol et des eaux, les habitants de Jermuk avaient récolté 3000 signatures contre ce projet. En décembre 2018, le Conseil de la communauté urbaine de Jermuk avait adopté une résolution qui déclarait cette ville zone écologique et interdisait l'exploitation des >>>

Avec les compliments de
TAVITIAN
Atelier de sertissage

TAVITIAN S.A. - 18, ch. des Aulx - 1228 Plan-Les-Ouates - Téléphone 022 346 93 02 - Fax 022 346 93 04
 tavitian@bluewin.ch

AMULSAR: UN TEST MAJEUR POUR LE GOUVERNEMENT POSTRÉVOLUTIONNAIRE

➤➤➤ mines de métaux dans la région.

Au début de cette année, dans le cadre d'une enquête ouverte à la demande du Premier ministre sur la légalité du permis d'exploitation de *Lydian* et une éventuelle dissimulation au public des risques dangereux du projet par les représentants concernés du gouvernement, la société de conseil libanaise ELARD avait été mandatée pour mener une évaluation environnementale. Le rapport final d'audit de 190 pages, rendu public en août, a fait l'objet de différentes interprétations.

Selon le chef du comité d'enquête et l'inspecteur en charge du dossier, le rapport avait conclu qu'il était extrêmement improbable que les déchets toxiques de la mine d'Amulsar contaminent les sources d'eau de la station thermale de Jermuk ou des rivières et canaux se déversant dans le lac Sevan, et que les risques environnementaux pour les autres rivières de la région étaient gérables. Pour sa part, Pashinyan a soutenu cette interprétation en faisant valoir que le gouvernement effectuerait "une surveillance constante" et s'il constatait que *Lydian* n'assurait pas l'absence d'émissions d'eau contaminée de la mine, elle recevrait un avertissement pour rectifier la situation dans les 90 jours. "Si cela n'est pas fait, la mine sera fermée. Le gouvernement a tous les leviers pour résoudre ce problème" a-t-il déclaré.

Le lobbying de quelques députés de l'alliance "Mon pas" de Pashinyan en faveur de la mine et les différentes rencontres de ce dernier avec les représentants du gouvernement local de Jermuk et des localités voisines ainsi qu'avec les militants écologistes pour expliquer sa position, n'ont pas pu atténuer l'opposition à l'extraction de l'or à Amulsar.

Le 29 août, suite aux vives réactions dans l'opinion publique, une vidéoconférence a été organisée à l'initiative de M. Pashinyan entre les experts d'ELARD d'une part, et les représentants du gouvernement arménien et des législateurs, d'autre part. Les experts d'ELARD ont indiqué que leur rapport avait été mal interprété et qu'ils ne pouvaient pas évaluer de manière définitive l'impact potentiel du projet d'Amulsar sur l'environnement, car *Lydian* avait présenté des informations erronées et incomplètes aux autorités arméniennes.

Face à ces constatations par les experts, qui confirment les préoccupations des habitants de Jermuk et des défenseurs de l'environnement, le Premier ministre a demandé au Ministère de l'Environnement d'examiner le rapport pour décider

jusqu'au 4 septembre s'il y a lieu d'ordonner à *Lydian* d'établir une nouvelle évaluation d'impact sur l'environnement. C'est dans ce contexte défavorable à *Lydian* que M. Pashinyan annonçait le 9 septembre sa décision de donner le feu vert à la relance du projet minier, avant même que l'avis du ministère ne soit rendu public.

Le même jour, les habitants de Jermuk ont annoncé qu'ils n'étaient pas prêts à rouvrir les routes et ne permettraient pas l'exploitation de la mine. Plusieurs personnalités et groupes de la société civile ont exprimé leur solidarité avec les habitants de Jermuk et les défenseurs de l'environnement. Par ailleurs, des marches de protestation ont été organisées à Erevan le 11 et le 14 septembre.

L'affaire Amulsar a dépassé les frontières de l'Arménie et a gagné les ONG actives dans le domaine de l'environnement à travers le monde et les communautés de la diaspora. Les organisations diasporiques *Charjoum*, *Zoravik* et *Renaissance arménienne* ont diffusé des communiqués en exprimant leur opposition à l'exploitation minière. D'autre part, une pétition adressée au gouvernement arménien, demandant l'annulation de la licence d'exploitation de *Lydian*, et aux établissements financiers, actionnaires principaux de *Lydian*, visant l'arrêt du financement du projet, a récolté plus de 25 000 signatures.

Rappelons que le projet Amulsar a été soutenu par les ambassades américaine et britannique à Erevan. Les diplomates américains avaient mis en garde le gouvernement contre la poursuite du blocage des opérations minières de *Lydian*, qui pourrait faire fuir d'autres investisseurs américains désireux de développer des projets en Arménie. Le 2 septembre, dans une lettre ouverte adressée au Premier ministre, la Chambre américaine de commerce en Arménie a pris la défense de *Lydian* et a évoqué les conséquences négatives que les retards dans le projet pourraient avoir sur le climat des affaires en Arménie.

La crise provoquée par l'affaire Amulsar illustre la confrontation entre les intérêts de différents milieux économiques tant locaux qu'étrangers et les droits fondamentaux des citoyens d'Arménie. C'est un test majeur pour le gouvernement postrévolutionnaire. La gestion de cette crise au détriment de la volonté des habitants touchés par le projet ainsi que des valeurs démocratiques et humaines revendiquées par la révolution de velours n'est pas admissible. ■

M. S.

ԱՐԶԱԿԱՆԿ www.artzakank-echo.ch

Rue de la Terrassière 58 - 1207 GENEVE-SUISSE
Tél. +41(0)78 892 93 31 - artzakank@yahoo.com

Responsable de publication: Maral Simsar
Prix d'abonnement annuel: CHF 30.- (6 numéros)
CCP 12-17302-9 - IBAN CH-07 0900 0000 1201 7302 9

PREMAT S.A.

IMPORT & EXPORT

9, RUE DES ALPES

CH - 1201 GENEVE

TEL. 022 731 69 35

UN CENTRE AÉRÉ POUR PROMOUVOIR LES VALEURS CITOYENNES

Le 6 mai 2018, alors que la révolution battait son plein en Arménie, sur invitation de quelques associations arméniennes, une séance de présentation de la situation a eu lieu au Centre arménien de Genève. Elle a été suivie d'un échange d'idées sur l'ouverture démocratique suscitée par le grand mouvement populaire et la manière dont les compétences de notre communauté pouvaient être mises à la disposition de la mère patrie.

L'enthousiasme était tellement grand qu'un mois plus tard l'Union arménienne de Suisse et Artzakank organisaient conjointement une autre rencontre, cette fois-ci avec les personnes qui ont exprimé le souhait de présenter des projets à réaliser en Arménie suite à l'appel qui avait été lancé à toute la communauté. Lors de cette soirée, les participants ont exposé et débattu des idées à mettre en œuvre dans des domaines très variés, parfois nécessitant des compétences spéciales ou des fonds importants.

Une année plus tard, une participante de cette rencontre, Ofelia Hovhannisyán, allait voir son projet se réaliser, celui d'un centre aéré dans un village pour des enfants de 6 à 10 ans, ayant pour thème le civisme et la citoyenneté.

La promotion des valeurs de la citoyenneté responsable dont se revendiquent les dirigeants de la nouvelle Arménie suppose un changement de mentalité dans la société, d'où l'importance de l'éducation des jeunes générations depuis leur plus tendre enfance. C'est en partant de ce principe qu'Ofelia, qui dispose d'une expérience de plusieurs années dans la pédagogie et l'enseignement, a élaboré son programme avec l'appui logistique d'une équipe composée de Cynthia White, Maral Simsar, Meda Khachatourian et Annie Garibian. Le projet a obtenu l'accord du ministre arménien de l'Education,

de la Science, de la Culture et du Sport ainsi qu'un financement de la fondation Armenia.

En été 2019, après une année de préparation, Ofelia et trois bénévoles de notre communauté - Tiruhi Galstyan, Parik Simsar et Alik Garibian - ont pris la route pour Arevatsag, un village dans la province de Lori. Elles ont été rejointes sur place par Ani Terteryan, une bénévole d'Erevan, et deux adolescentes du village.

Avec ce projet pilote intitulé "Aroghdj midjavayr" (Environnement sain), Ofelia et son équipe visaient à transmettre aux enfants les notions de base de la citoyenneté: culture de dialogue et de participation, égalité des sexes et respect des différences, esprit d'initiative et travail en équipe, respect de l'environnement et tout particulièrement développement d'une culture de non-violence.

Ce programme d'une semaine, comprenant des jeux interactifs, des travaux manuels, des débats et la visite d'un musée pour enfants à Erevan, a abouti sur une pétition initiée par les enfants à l'attention de la directrice de l'école lui demandant de faire poser des poubelles dans la cour de récréation. Pour terminer en beauté, les parents ont été invités par les enfants à se familiariser avec le programme réalisé et à jouer les jeux proposés par leurs rejets.

Ofelia, Tiruhi, Parik et Alik sont ravies de cette expérience enrichissante qui leur a permis de mieux comprendre les réalités sur place et d'aider les enfants à élargir leur horizon et à s'initier aux valeurs attachées à la citoyenneté. Expérience à renouveler l'été prochain! ■

M.S.

Pour en savoir plus:

10 novembre 2019 à 16h30
Centre arménien de Genève

PRESENTATION
PROJET PILOTE INÉDIT EN ARMÉNIE
par son initiatrice
Ofelia HOVHANNISYAN

CENTRE AÉRÉ "ԱՌՈՂՁ ՄԻԶԱՎԱՅՐ"
(Environnement sain)
pour des enfants de 6 à 10 ans
Village d'Arevatsag, province de Lori
(29 juillet - 4 août 2019)

Artzakank-Echo

La Gaîté depuis 1928

La Gaîté/Intercome SA
13, Rue de la Rôtisserie
1204 Genève
022 311 87 08
info@lagaité.ch
www.lagaité.ch

Articles de fêtes

Guirlandes, ballons & cotillons
Costumes & accessoires de déguisements
Farces & attrapes
Drapeaux

LA FONDATION ALLIANCE ARMÉNIENNE ET SES RÉALISATIONS

Les fondations jouent un rôle incontournable dans la vie des communautés arméniennes presque partout dans le monde mais aussi en Arménie notamment après son indépendance retrouvée en 1991. Privés d'un Etat, les rescapés du génocide se sont vite organisés dans les pays d'accueil autour des églises, écoles, clubs, etc. Ces structures, qui ont contribué largement au rayonnement des communautés de la diaspora, ont été créées et entretenues pendant toutes ces années grâce aux dons des mécènes mais aussi des organisations pan-arméniennes et des fondations.

Genève compte plusieurs fondations arméniennes. Si certaines sont bien connues pour leurs activités en Suisse, d'autres sont moins connues du grand public. Parmi ces dernières, la Fondation Alliance Arménienne (FAA) dont le but est de soutenir et d'aider les Arméniens à travers le monde, en particulier en Arménie, au moyen de la gestion de fonds financiers et autres.

"En réaction à une remarque désobligeante envers les Arméniens catholiques de la part du prêtre de l'église apostolique arménienne de Troinex pendant son sermon du dimanche, un groupe d'hommes d'affaires arméniens catholiques vivant en Suisse, en France, en Belgique et au Japon ont créé la FAA à Genève le 19 avril 1994." explique Alfred Bagdjian, membre fondateur de la FAA.*

Dans un premier temps, la fondation a financé des travaux d'adduction d'eau de 5 villages dans la région de Baghramian (Arménie) en coopération avec le Fonds Arménien de France.

Entre 1994 et 1996, la FAA a rénové le siège de l'Ordinariat de l'Europe orientale appartenant à l'Église catholique arménienne à Gumri, a aménagé les habitations de la congrégation des Sœurs arméniennes d'Immaculée Conception à Tashir (province de Lori) et a rénové l'Église du village de Panik (province de Shirak). Plus tard, en 2012, la fondation a rénové également le Centre pour enfants, géré par les sœurs d'Immaculée Conception à Tashir.

La colonie de vacances à Tsakhkadzor

Un des projets les plus importants en termes de coûts a été l'achat et la rénovation d'une colonie de vacances pour orphelins et enfants nécessiteux à Tsakhkadzor qui a duré de 1996 à 2002. Actuellement plus de 1000 enfants y sont accueillis chaque année durant les mois de printemps et d'été.

Un autre projet phare auquel la FAA contribue depuis 2004 est celui du Centre d'Enseignement Professionnel Franco-Arménien (CEPFA), créé à l'initiative de l'association Rhône Arménie Fondation Echanges (RAFE) dans le cadre d'un accord de coopération signé en 2002 entre la Ville de Lyon et la Ville de Erevan pour la mise à disposition des locaux d'une ancienne école russe. Le Centre bénéficie du soutien partenarial de plusieurs collectivités publiques et associations françaises, la partie pédagogique étant assurée par la Société d'Enseignement professionnel du Rhône (SEPR). *"Nous avons apporté à ce projet le savoir-faire propre au pays, nos relations avec les ministères permettant de faciliter l'avancement du projet, notre expérience commerciale et le financement."* indique Monsieur Bagdjian. Les branches enseignées au CEPFA sont: métiers de la mode, coiffure et soins du visage, assistant de direction, métiers de l'hôtellerie, restauration et tourisme et plus récemment la prothèse dentaire que la FAA a financée.

Foyer du jour Nadine Basmadjian pour personnes âgées à Gumri

En 2012, compte tenu des taux d'intérêt prohibitifs pratiqués à l'époque en Arménie, la FAA a mis des fonds à la disposition d'une institution de crédit qui a accordé des microcrédits à des artisans et entrepreneurs indépendants au taux de 7% par année à condition que chaque bénéficiaire créé au moins un nouveau poste de travail. Dans le cadre de ce programme, qui a duré environ 4 ans et demi, 112 prêts ont été attribués, générant ainsi quelques 150 nouveaux emplois.

Par ailleurs, la FAA a apporté un soutien financier et ses compétences en matière de gestion à la congrégation des Mekhitaristes de Venise et a contribué à mettre de l'ordre dans sa comptabilité.

Un autre projet important, toujours en cours, est le foyer du jour pour personnes âgées à Gumri. *"Nous avons reçu un lègue important de Nadine Bas-madjian pour des projets qui s'adressent aux >>>*

(*) Les membres fondateurs sont Albert Boghossian, Jean Boghossian, Vahé Gabrache (actuel président), Alfred Bagdjian, Robert Davoudian (succédé par son fils Michel Davoudian), Setrak Sandjian (succédé par son fils Michel Sandjian) et Kaspar Kuyumyan. Ils ont été rejoints plus tard par Ara Aharonian.

ԱՏԻՍ ՀԱՐՄԱՆՏԵԱՆԻ ՀՐԱԺԵՇՏԸ

Սեպտեմբեր 1-ին, Սանթա Մոսիքայի (Քալիֆորնիա) հիւանդանոցին մէջ, իր աչքերը յաւիտեան փակեց սփիւռքահայ հանրաժանօթ Էսդրատային երգիչ՝ Ատիս Հարմանտեան, որ երկար տարիներ է վեր կը տառապէր քաղցկեղէ: Վերջին տարիներուն ան գրեթէ քաշուած էր բեմերէն:

Տեղին է հարցադրել, թէ սփիւռքի տարածքին կա՞յ մէկը, որ չէ լսած այս սիրուած երգիչին անունը կամ չէ ըմբռնուած անոր հայաշունչ երգերը:

60-ականներուն, լիբանանահայ երիտասարդութիւնը պարապութեան մը առջեւ կը գտնուէր: Մէկ կողմէն կային պապենական տուններէն սորված, թրքական կշռոյթով երգերը, իսկ միւս կողմէն արեւմտեան աշխարհի «ռոք» երաժշտութիւնը: Այդ օրերուն է, որ Ատիս Հարմանտեան հայերէն լեզուով եւ նոր երգացանկերով բեմ բարձրացաւ, յառաջ տանելով «Թրքերէնի տեղ հայերէն ունկնդրէ» լոզունգը: Քանի մը գործեր «արեւելեան» կը հնչէին, սակայն այդ մէկն ալ հետզհետէ կարելի եղաւ փոփոխութեան ենթարկել:

Օտարամոլութեան այդ օրերուն երբ «Պիթըլզ» եւ «Ռոյլսկ Սթոնզ» մեծ ժողովրդականութիւն կը վայելէին, Ատիս յամառօրէն կառչած իր ոճին, կրցաւ հայ երիտասարդին սիրցնել տալ հայ երգը, ենթահող ստեղծեց եւ շարունակեց իր դժուար գործը սատար հանդիսանալով հայկական մշակոյթի պահպանման ու տարածման:

Հարմանտեան երգեր ալ գրեց, յօրինեց նաեւ անոնց երաժշտութիւնը եւ ապա հարազատօրէն մեկնաբանեց զանոնք:

Ատիսին գործերը հիմնովին փոխեցին հայորդիին ըմբռնումը՝ երգի եւ երաժշտութեան: Իւրայատուկ ոճով ան օգտագործեց արեւմտեան աշխարհէն ներս գործածուած նուագարանները. սկսելով կիթառէն մինչեւ հարուածային եւ փչողական գործիքներ:

Ո՛չ միայն երիտասարդութիւնը, այլ նաեւ ալեհերն ալ տարուած էր անոր երգերով: Այսպէս, ամէն մարդու լեզուին տակ ու շրթներուն վրայ կը լսուէին ցայսօր ծանօթ մեղեդիներ՝ «Սայլորդ», «Ճէրակի պէս», «Մանուշակ էիր՝ պարտեզում բացուած», «Դու սպասիր», «Այլ աչեր կան իմ սրտում», «Ծաղիկներ, ծաղիկներ»: Մինչդէռ «Նունէ» եւ «Գարուն գարուն»

LA FONDATION ALLIANCE ARMÉNIENNE ET SES RÉALISATIONS

»»» personnes âgées et aux malvoyants. C'est ainsi que nous avons créé avec Sœur Arusyag ce foyer à Gumri, qui offre des soins médicaux et propose des activités culturelles, artistiques et autres aux personnes âgées." explique Alfred Bagdjan et ajoute: "Nous avons également accordé des aides ponctuelles à des étudiants malvoyants en collaboration avec le Fonds Monte Melkonian et au Centre de gestion des problèmes d'yeux chez les enfants de l'Union médicale arménienne de France (UMAF)".

En 2003, la FAA a fondé à Erevan l'Alliance Arménienne Charitable Foundation (AACF) qui poursuit en Arménie les mêmes buts que la FAA. Elle est chargée de l'exécution des projets sur place.

Après 25 ans d'activité la FAA ne peut qu'être fière de ce beau bilan. Les projets réalisés ont changé la vie d'un grand nombre de personnes en Arménie. D'autres projets sont en cours de préparation et viendront enrichir le palmarès impressionnant de la fondation. Bonne continuation! ■

M.S.

(Photos: www.olarmenia.org)

այնքան մը ժողովրդականութիւն կը վայելէին, որ այլ լեզուներով ալ կը մեկնաբանուէին:

Այսպէս, չափազանցութիւն պիտի չըլլայ նշելը, թէ Ատիս Հարմանտեանը աւելի քան յիսուն տարիներ հայ Էսդրատային երգի տարածման դեսպանը դարձաւ ոչ միայն Միջին Արեւելքի մէջ, այլ ամբողջութեամբ: Ատիս ելոյթներ ունեցաւ Լիբանանէն մինչեւ մօտ ու հեռու տասնեակներով գաղութներ՝ Սուրիա, Իրաք, Իրան, Եւրոպա, Հիւսիսային ու Հարաւային Ամերիկաներ, Աւստրալիա եւ այլուր, նոյնիսկ Խորհրդային Հայաստան՝ 1974-ին եւ խելացկոյ խանդավառութիւն ստեղծեց կատարելով 29 երգահանդեսներ:

2015-ին, ան լոյս ընծայած էր «Ատիս՝ երգի ճամբով» խորագրով իր գիրքը: Հետաքրքրական եւ հաղորդական ոճով ան կը պատմէ, թէ ինչպէ՛ս պատանի տարիքին մուտք գործած է երգի ասպարէզ՝ սկիզբը օտար երգերով, ապա՝ ամբողջովին հայերէն երգացանկերով:

Հատորը լեցուն է հետաքրքրական յուշերով եւ ճոխ նկարներով, ինչպէս նաեւ՝ մեծաթիւ արժեւորումներով, որոնք տասնամեակներու երկայնքին երեւցած են հայ մամուլին մէջ:

Ատիս Հարմանտեան, ծնած էր Յունուար 14, 1945-ին: Մեկնաբանած աւելի քան 400 երգերով, ան հայորդիին յիշողութեան մէջ անջնջելիօրէն պիտի գոյատեւէ եւ իր անմոռանալի ձայնը շարունակ պիտի արձագանգէ: ■

Աղբիւր՝ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ARENI: VITICULTURE, TOURISME ET DÉVELOPPEMENT

Maral SIMSAR

Areni ... un nom qui est devenu célèbre au-delà des frontières de l'Arménie et notamment dans les milieux des amateurs de vin à travers le monde!

Mais Areni est plus que des vignobles et des activités viticoles. C'est une région qui recèle un important potentiel touristique avec ses paysages à couper le souffle, ses sites historiques millénaires, ses festivals, etc. La communauté rurale d'Areni, avec une population totale d'environ 12'000 personnes et une superficie de 43 000 hectares, est située dans la province de Vayots Dzor. Elle englobe 9 villages: Areni (chef-lieu), Arpi, Aghavnadzor, Agarakadzor, Gnishik, Yelpin, Khachik, Rind et Ziva.

Du 18 au 22 août 2019, une délégation comprenant le chef de la communauté rurale d'Areni et le gouverneur de la province de Vayots Dzor se trouvait à Genève où elle a rencontré des représentants des autorités cantonales et des fondations arméniennes. Le but de cette visite de travail était, entre autres, de se familiariser avec la viticulture suisse et française.

"Nous avons été étonnés de voir des vignobles en pentes. Chez nous, les terrains en pente ne sont même pas cultivés car considérés comme inutilisables. Nous devons faire un travail d'information pour introduire une nouvelle culture dans notre région pour qu'il n'y reste plus un mètre carré de terrain non-cultivé" fait remarquer Husik Sahakyan le chef de la communauté rurale d'Areni suite à une visite dans le canton du Valais.

Selon M. Sahakyan, ces dernières années le tourisme viticole et œnologique connaît un essor à Areni. Face à une demande croissante de lieux d'hébergement, une dizaine de maisons ont été transformées en B&B. Tous les jours, des centaines de touristes viennent déguster des vins mais aussi visiter des sites historiques comme le complexe monastique de Noravank, l'église rupestre de Rind, des grottes de Yelpin, etc. N'oublions pas que c'est à Areni que se trouve la grotte abritant les plus anciennes traces de vinification au monde (6000 ans) et le site archéologique où une chaussure en cuir vieille de 5500 ans a été trouvée. >>>

VAHÉ KEUSHGUERIAN: UN VISIONNAIRE DU VIN

(Crédit photo: <http://keush.com>)

Vahé Keushguerian est une figure bien connue des acteurs de l'industrie du vin en Arménie. Il était de passage à Genève avec une délégation comprenant le chef de la communauté rurale d'Areni et le gouverneur de Vayots Dzor (voir ci-contre).

Né en Syrie, Vahé a vécu au Liban, aux Etats-Unis et en Italie avant de s'installer en Arménie. Ayant travaillé longtemps dans le secteur du vin en Toscane et dans les Pouilles, il maîtrise toutes les phases du processus de vinification, de la culture du raisin à la production, la mise en bouteille, l'étiquetage, la commercialisation et la distribution des produits dans le monde entier.

Suite à une première visite en Arménie en 1997, il achète une parcelle de terrain et plante des vignes. Puis il commence à faire des essais de vinification qui s'avèrent positifs et probants. En 2009, il décide avec sa famille de prendre une année sabbatique pour vivre en Arménie. Au cours de la même année il commence à travailler avec Karas Wines fondé par Eduardo Eurnekian et habite en Arménie à ce jour.

En 2013, Vahé Keushguerian ouvre sa propre cave de vinification dans la banlieue d'Erevan tout en continuant, jusqu'en 2018, de s'occuper des ventes, de la distribution et du marketing chez Karas Wines. *"J'ai décidé d'avoir ma propre cave car il ne m'était pas possible de faire de l'expérimentation viticole chez Karas Wines avec des cépages indigènes arméniens"* précise t-il.

L'année prochaine, la cave de WineWorks, le premier et unique incubateur de vin en Arménie fondé par Vahé Keushguerian, déménagera à Areni pour être plus près des vigneron. Actuellement WineWorks produit du vin pour 14 marques arméniennes dont Keush (la marque de Keushguerian), Koor, Yacoubian-Hobbs, Z'Art, Tus, Moukh, Zulal, Noa (Schuller Cave St-Jacques) et Oshin.

Pour Vahé Keushguerian la production du vin offre un immense potentiel pour faire la renommée de l'Arménie et stimuler sa croissance économique. Il insiste sur la qualité, une condition préalable au classement du pays parmi les nations viticoles. Dans le but d'actualiser l'éducation dans ce domaine, il a créé en 2015 conjointement avec ICARE-Arménie (International Center for Agribusiness Research and Education) l'EVN Wine Academy qui propose des cours aux amateurs de vin, un programme de certificat professionnel en "œnologie et commerce du vin" ainsi que des masterclass autour du vin.

La fille de Vahé Keushguerian suit les traces de son père. Elle gère les activités quotidiennes de la société. Son fils, quant à lui, s'est spécialisé en sports extrêmes et vient de lancer en Arménie une société qui organise des excursions en montagne axées sur l'escalade. ■

ARENI: VITICULTURE, TOURISME ET DÉVELOPPEMENT

»»» "Avec l'officier en charge du développement touristique de la municipalité, nous avons dressé un inventaire des monuments et sites touristiques dans chaque village et travaillons pour les mettre en valeur et en faciliter l'accès. Actuellement des travaux sont en cours en vue d'améliorer le réseau routier. Depuis une dizaine d'années, la Fête du vin d'Areni, organisée début octobre avec la participation d'un grand nombre de producteurs de vin de toutes les régions de la République attire un public de plus en plus nombreux. Le village frontalier de Khachik organise tous les ans au mois de septembre un Festival de Gata (une galette arménienne). Nous essayons ainsi de promouvoir les spécialités du terroir de chaque localité à travers des manifestations populaires." explique M. Sahakyan.

Grotte d'Areni 1 (Wikipedia)

Cependant, M. Sahakyan estime que les prix bas du raisin freinent le développement. "Une petite hausse du prix d'achat incitera les vignerons à travailler davantage et à élargir leur exploitations" ajoute-t-il.

Le manque d'infrastructures reste également un problème. Certains villages rencontrent des difficultés liées à l'eau potable, aux réseaux d'égout, aux canaux d'irrigation, aux routes reliant les villages, etc.

En juillet 2019, les fondations Armenia et Philippossian-Pilossian de Genève ont financé les travaux d'assainissement du réservoir d'eau dans le village de Khachik. La fondation Armenia prendra en charge l'installation du réseau d'éclairage public dans le même village.

"Je tiens à remercier Vahé Gabrache pour son dévouement envers notre communauté et son soutien à la réalisation de ces projets" souligne M. Sahakyan.

En réponse à une question sur le quotidien des habitants des villages frontaliers avec Nakhichevan qui ont été la cible de tirs azéris il y a quelques mois, le chef de la communauté rappelle que les Arméniens ont vécu parmi des voisins hostiles durant plusieurs siècles. "Ces terres appartiennent aux Arméniens du monde entier qui devraient s'unir pour les renforcer" estime-t-il et de conclure: "Mon

message à chaque Arménien, où qu'il soit: Visitez un village frontalier arménien dans une région de votre choix et pas nécessairement à Areni, passez-y une nuit et réfléchissez à ce que vous pouvez faire pour aider et soutenir ses habitants."

Le réservoir d'eau du village de Khachik
(Crédit photo: page Facebook de Արենիի համայնքապետարան)

Pour le gouverneur de Vayots Dzor Trdat Sargsyan, les atouts spécifiques de sa province de 50000 habitants sont la splendeur des paysages, l'hospitalité et la tranquillité des habitants ainsi que la sécurité. Les herbes sauvages, les produits laitiers et les viandes provenant de l'agriculture écologique font la réputation de la région. Il y existe également de nombreux monuments historiques et culturels.

Selon M. Sargsyan, Vayots Dzor est aussi une destination pour les passionnés des sports d'hiver et en particulier des sports extrêmes. "Les amateurs de freestyle viennent du monde entier. On dirait que toutes nos montagnes sont faites pour pratiquer ces sports." précise-t-il. En réponse à une question sur l'infrastructure existante et les installations qui sont normalement nécessaires pour le fonctionnement des stations de ski, le gouverneur a mentionné des B&B et hôtels situés à Jermuk et Yeghegnadzor, et le télésiège de Jermuk. "C'est le seul télésiège de la région. Mais dans les autres localités, où les descentes ne sont pas balisées, les skieurs hors-piste viennent à pied ou en voiture" a-t-il ajouté.

La promotion du tourisme et du développement demande certes des moyens financiers importants. Mais elle nécessite surtout une vision réaliste et un programme fiable à long terme. Dans notre monde compétitif, les atouts naturels ne sont hélas pas suffisants pour déclencher un boom touristique et le développement économique qui en suivra. Le chemin est encore long... ■

M.S.

ԳԻԺ ԵՄ ԲԱՅՑ ԶԱՅ ԵՄ

Խաժակ ԱՅՆԹԱՊԵԱՆ

1993 թուականին ես որպես արտասահմանցի ուսանող առաջին անգամ երբ երեւան հասայ, առաջին օրը չորս կամ հինգ անգամ խելագար հռչակուեցայ: Ամենամոպ ու ցուրտ թուականն էր, քաղաքը ոչ լոյս ուներ, ոչ ալ ջուր ուներ... Երեւանի մէջ շաբաթը երկու անգամ լոգանք ընդունիլը այդ ժամանակ շոյալոյթին կը համարուէր: Իսկ ես հասնելուս պէս պայուսակէս օճառ մը ու անձեռոց մը հանեցի եւ ամենայն ուրախութեամբ բաղնիքին տեղը հարցուցի: Ժամանակ շատ չունէի, Արարատը արդէն տեսած էի, պէտք էր Սասունցի դաւիթին քով երթայի... Մանկութեանս երազը այդպէս էր, չէի կրնար փոխել: Բայց նախ պէտք էր լոգանք մը առնել...

Եղբայրս ու իր սենեկակիցը՝ հալեացի Բենիկը զարմացած իրար նայեցան ու խոր մտածմունքի մէջ ինկան... Քիչ ետք սենեակին դուռը բացուեցաւ ու եագուայեցի Մուսան ներս մտաւ: Ձեռքիս օճառն ու անձեռոցը տեսնելուն պէս, անմիջապէս եղելութիւնը հասկցաւ, գնաց սենեակին մէկ անկիւնը նստաւ ու ինքն ալ նոյն մտածկոտ կերպարանքը ստացաւ... Յետոյ Սեպուհը եկաւ, վերջը Չօիրապը, հալեացի Յակոբը, դիմացի Յրաչը, պարսկահայ Շանթը նոյնիսկ հնդիկ Փրաշանթը ու բոլորին դէմքը ընդունեց նոյն մտահոգ կերպարանքը... Խնդիրը բարդ էր.

– Ասպետին «իմփրթնի» եղբայրը եկած է, ու անմիջապէս լոգանք կը պահանջէ...
– Ես ո՞վ ա, արաւ... Կարողա՞մ գիծ ա... Ինձմէ քանի մը ամիս առաջ եկողներէն մէկը, որ ինքզինք արդէն տեղացի կը կարծէր, զիս «իմփրթնի», այսինքն դուրսէն եկած կը համարէր... Ուրիշ մըն ալ զիս «գիծ» կ'անուանէր, որ խելագար կը նշանակէր...

Խնդիրը որ սկիզբը շատ դժուար թուեցաւ, զարմանալիօրէն շատ արագ լուծուեցաւ: Տղոցմէ մէկը լոգնալու իր կարգը մեծ սիրով ինծի զիջեցաւ, յետոյ ձեռքէս բռնեց զիս բաղնիք տարաւ ու մեծ դժուարութեամբ ապահոված իր ջուրը ինծի տուաւ: Այս բոլորին վրայ դեռ հետս լոգնալու դասընթացք մըն ալ ըրաւ...

– Այս գործիքին անունը «կիպիտելիկ» է, ջուր կը տաքցնէ: Այս կողմը ջուրով լեցուն ամանին մէջ կը դնես, յետոյ թելը հոսանքին կը միացնես ու կը սպասես: Չըլլայ որ յանկարծ ձեռքդ ջուրին մէջ մտցնես, հոսանքը քեզ կը խփէ: Ցուրը տաքնալէն ետք «կիպիտելիկ»ը կ'անջատես, ջուրով լեցուն երկրորդ ամանը կը մօտեցնես ու տաք ջուրը պաղին հետ կը խառնես: Յետոյ դուռը ներսէն կը կղպես, պատուհանը կը գոցես, վարագոյրը կը քաշես ու լոգանքդ կը վայելես...

Անմիջապէս անցայ գործի... «Կիպիտելիկը» միացուցի ու ջուրը տաքցուցի: Ձեռքս բնաւ ջուրին մէջ չդրի: Տաքնալէն ետք «կիպիտելիկը» անջատեցի, պաղն ու տաք ջուրը իրար հետ խառնեցի, դուռը ներսէն գոցեցի, հագուստներս հանեցի ու հագիւ լոգնալու սկսած էի, դրան թակոցը լսեցի...

– Կը ներէք, որ խնդրեմ փուռին մէջի «կարտոֆիլներ»ը մի հատ շուռ չէ՞ք տայ...

Լսածէս թեւ շատ բան չհասկցայ բայց նկատելով որ բաղնիքին մէկ անկիւնը ելեկտրական փուռ մը կայ, հասկցայ թէ խնդրանքը այդ փուռին հետ կապուած պէտք է ըլլայ: Փուռին դռնակը բացի ու ափսէի մը վրայ շարուած «փաթաթէս»ները տեսնելով ինձմէ խնդրուածը կռահեցի... պատահաբաղ մը արի, մէկիկ մէկիկ «կարտոֆիլներ»ը շուռ տուի ու հասկցայ թէ Չէյթունի հանրակացարանին բաղնիքը նաեւ խոհանոցի դեր կը խաղայ իսկ այնտեղ լոգանք ընդունողը օգնական խոհարարի պաշտօն կ'ունենայ:

Կարտոֆիլի բուրմունքին տակ, քթիս տակէն երգ մը մրթմրթալով կամաց կամաց լոգանքս ընդունեցի, յետոյ չորցուեցայ, սափրուեցայ հագուստներս հագայ, «պրիյանթ»ի տուփը բացի ու մազերուս քսեցի եւ հայելիին նայելով ինիսունականներու երեւանեան մօտային բաւական խորթ, «իմփրթնի» սանրուածք մը ընդունեցի: Ես իմ տեսքէս այնքան գոհ մնացի որ ականամայ երգիս ձայնը բարձրացուցի... Բայց երբ սիսալմամբ աչքերս պատուհանին կողմը դարձան, «իմփրթնի» մազերս բիզ-բիզ կայնեցան... «Դաւիթ Անհաղթ»ի փողոցին կողմը, մայթին վրայ շարուած խումբ մը հանդիսատես ունէի... «պատուհանը կը գոցես ու վարագոյրը կը քաշես»ը մոռցած էի...

Հանդիսատեսներէն մէկը աչ ձեռքին ցուցամատով զիս մատնացոյց ըրաւ, յետոյ ափը շուռ տալով՝
– Ես ով ա, արաւ... Կարողա՞մ գիծ ա, ըսաւ:

Վախէս անմիջապէս վարագոյրը քաշեցի ու նախքան լուրը տարածուի եւ ով ըլլաս բացայայտուի, հանրակացարանէն փախուստ տուի: Փողոց դուրս գալով ինքզինքս «թրամուայ»ի մը մէջ նետեցի ու վարորդին դիմելով՝

– Բարեւ, ըսի, սասունցի դաւիթին քով կը տանի՞ք ինծի...

Վարորդը վերէն վար ինծի նայեցաւ ու ան ալ իր կարգին՝

– Ես ով ա, արաւ... Կարողա՞մ գիծ ա, ըսաւ:

(Նկարը՝ www.kochar.am էլ)

«Թրամուային» մէջի բոլոր ուղեւորներուն հայեացքը անմիջապէս ինծի ուղղուեցաւ ու կարճ լուրջութենէ մը ետք ամէն մէկը իր կարծիքը տուաւ... Մէկը մազերուս նայելով հաստատ ամերիկացի է ըսաւ, միւսը ֆրանսացի ըլլալս անելի տրամաբանական գտաւ իսկ ուրիշ մը՝ «որտեղից ուզումա լինի, խելագարի կը նմանի» ըսաւ... >>>

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱԼԱՏԱԿԱՆ ՁԵՌԱԳԻՐ Ե ՅԱՅՏՆԱԲԵՐՈՒԵԼ

Ֆրանսիայում յայտնաբերուել է 14-րդ դարի Կիլիկեան Հայաստանի բացառիկ պալատական ձեռագիր: SHANTNEWS.am-ը գրուցել է ձեռագիրն ուսումնասիրած Մոնպելյեի համալսարանի միջնադարեան պատմության և արուեստաբանության դոկտոր Էմմա Չուգասգեանի հետ, որը պատմել է բացառիկ նմոյշի յայտնաբերման պատմությունը:

«Նախորդ տարի, երբ դեռ գտնուում էի Ֆրանսիայում Մոնպելյեում, ինձ դիմեց Ֆրանսիացի *կոնեցիոնտեր* Գիյոմ Արալը, որն արդեն յայտնի է հայ արուեստասերներին, քանի որ մի քանի տարի առաջ Փարիզի Դրուոյի աճուրդի տանը վաճառուել էր իր հայ արուեստի մեծ հաւաքածուն: Հենց այն ժամանակ իր անուան շուրջ աղմուկ էր բարձրացել, թե ինչպես է ձեռք բերել այդ ձեռագրերը, սակայն պետք է հասկանալ, որ ցեղասպանության տարիներից յետոյ բաւականին ձեռագրեր մասնատուել են, իսկ դրանց էջերը յայտնուել են աշխարհի տարբեր երկրներում»:

Էմմա Չուգասգեանը նշեց, որ այդպիսի նմոյշներից մեկը հենց այս ձեռագիրն է, որն ունի շքեղ մանրանկարներ: Ֆրանսիացի *կոնեցիոնտեր* դիմել էր Էմմա Չուգասգեանին, որպեսզի վերջինս ուսումնասիրի ձեռագիրը:

«Առաջին իսկ հայեացքից պարզ դարձաւ, որ սա Կիլիկեան պալատական ձեռագրի էջեր են: Այս էջերը հաւանաբար ստեղծուել են 14-րդ դարի 20-30 ական թուականներին և պատկանում են յետոռայինեան ժամանակաշրջանի կիլիկեան արուեստի դպրոցին: Դրանք կապուում են 2 կարևոր Կիլիկեան պալատական ձեռագրի հետ, որոնք գտնուում են Մատենադարանում մեկը 1286թ. նկարազարդուած հետում Բ-ի «Ճաշոցն» է, միւսը՝ 1320թ. աւարտուած «8 մանրանկարիչների աւետարանն» է»:

Էմմա Չուգասգեանը մեզ հետ գրոյցում նշեց, որ «8 մանրանկարիչների աւետարանի» շնորհիւ կարողացել է բացայայտել, որ յայտնաբերուած ձեռագիրը պատկանում է Սարգիս Պիծակի աշակերտի գրչին,

ԳԻԺ ԵՄ ԲԱՅՑ ՀԱՅ ԵՄ

»»» Վերջապէս թրամուայը բարեկամութեան հրապարակը հասաւ ու վարորդը ինծի դիմելով՝ հմիրթնի ախպեր, էստեղ իջի ու մեթրոն նստի... Մեթրոն քեզ մուրազիդ կը հասցնի, ըսաւ:

«Սասունցի դաւիթ» կայարանը հասնելուս պէս Մեթրոյէն դուրս ելայ ու ամբողջ մարմնովս փշաքաղուեցայ Իմ պատկերացածէս շատ աւելի վեհ ու հզօր Սասունցի Դաւիթ մը տեսայ : Առանց շուրջս հաւաքուող հետաքրքրասեր բազմութիւնը նկատի առնելու արձանին մօտեցայ ու մտքովս ձիուն վրայ բարձրացայ: Մտքիս մէջ ես Սասունցի Դաւիթի վերածուեցայ ու խրոխտ հայեացքս բազմութեան ուղղելով ճառ մը խօսեցայ:

– Եթէ ինծի հարցնէք թէ հայոց պատմութեան մեծագոյն հերոսը ով է, ես առանց երկար բարակ մտածելու ձեզի կ'ըսեմ՝ Ես եմ, Սասունցի Դաւիթը... պիտի ըսէք Բայց Սասունցի Դաւիթը իրական չէ, այլ առասպելական հերոս է, իսկ ես պիտի ըսեմ ո'չ, տեսէ՛ք՝ իրական է Լաւ փնտռեցէք ու պիտի տեսնէք թէ ամէն մէկուդ մէջ Սասունցի Դաւիթ մը կայ, որ անխորտակելի իր կեցուածքով ձեր ոգեղէն պատուանդանին վրայ կանգնած է ու բարձրաձայն կը գոռայ ... «Հէ՛յ... թէ քնած էք, արթուն կացէք...»

Չեմ գիտեր ճառս ինչ տեսակ տպաւորութիւն ձգեց բայց երկար ու խոր լռութիւն մը տիրեց.... Միևչեւ որ հաւաքուածներէն մեկը լռութիւնը ընդհատեց:

- Ի՞նչ ա ասում ես մարդը, բան չեմ հասկանում:
- Ասում ա Սասունցի Դաւիթը դու ես:
- Ո՞նց թէ Սասունցի Դաւիթը ես եմ... Ես մարդը գիժ է
- Երեւի գիժ է, բայց հաստատ հայ է: ■

Խ.Ա.

(hayemnews.com)

քանի որ նրա ոճն ու ձեռագիրը, որն ի յայտ է գալիս «8 մանրանկարիչների աւետարանում», համընկնում է Նոր յայտնաբերուած կտաւի ձեռագրի հետ:

«Յայտնաբերուած ձեռագրում պատկերուած են տերունական տեսարաններ՝ Քրիստոսի վերջին գրոյցը իր աշակերտների հետ, Քրիստոսի դատը քահանայապետների առջև, և Երկրային Երուսաղէմը: Երկրային Երուսաղէմի մասով հետաքրքրական է, որ հորիզոնական լուսանցապատկերի տեսքով ներկայացուած շէնքերի մէջ տեսնում ենք Սողոմոն Արքային և իր կնոջը՝ Շեբա թագուհուն: Երուսաղէմի պատկերի մէջ տեսնում ենք նաև հայկական եկեղեցու երկու յստակ պատկեր, միևչեւ այլ ձեռագրերում հայկական եկեղեցին միշտ *սիմկոյիկ* է պատկերուած եղել: Այս պատկերով նկարիչը ցանկացել է շեշտել հայերի ներկայութիւնը Երուսաղէմում: Այս ձեռագրի էջերը բացառիկ են և Նոր բացայայտում են հայագիտութեան բնագավառում»:

Բացառիկ ձեռագիրը շարունակում է մնալ Ֆրանսիայում և ներառուած է Գիյոմ Արալի անձնական հաւաքածուի մէջ:

Էմմա Չուգասգեանի ուսումնասիրութիւնն այս էջերի վերաբերեալ հրատարակուել է գիտական յօդուածի տեսքով, <https://www.academia.edu> կայքում: ■

SOIRÉES "AFTER WORK" ARMÉNIENNES À ZURICH

Quand on parle de la communauté arménienne de Suisse, on pense souvent aux organisations et individus actifs à Genève. En effet, c'est à Genève que sont situées l'Église St-Hagop, l'unique église arménienne de Suisse, et l'ambassade de la République d'Arménie. Cependant, il existe des communautés plus ou moins importantes en nombre dans d'autres villes également. Si certaines organisations telles que l'Association arménienne scolaire et familiale d'Aarau et l'Association de secours arménienne (H.O.M.) - section Suisse à Bienne, ainsi que les paroisses de la Suisse alémanique sont connues depuis longtemps, des initiatives plus récentes lancées ces dernières années restent à découvrir.

Artzakank tente de faire connaître ces nouvelles initiatives et associations ainsi que les personnes qui sont à leur origine sans oublier les autres structures mieux connues de la communauté. Nous avons déjà publié un article sur le Centre culturel arménien de Neuchâtel créé au début de l'année (voir *Artzakank* N° 221 p. 9) et présentons dans ce numéro les soirées "after work" organisées à Zurich par Masis Intshitshyan.

Spécialiste en IT, Masis travaille dans la région de Zurich depuis de longues années. En 1994, il créa *AKA-INFO*, une newsletter destinée à l'origine aux membres de Arbeitskreis Armenien (AKA), une association de jeunes arméniens. Sa diffusion fut étendue par la suite à des abonnés dans tous les cantons alémaniques. Baptisé *Menk* en 1996, le journal publia 50 numéros avant de cesser de paraître en 2003. Malgré l'intérêt qu'il suscitait parmi ses lecteurs, sa reparution n'a pas été possible à ce jour.

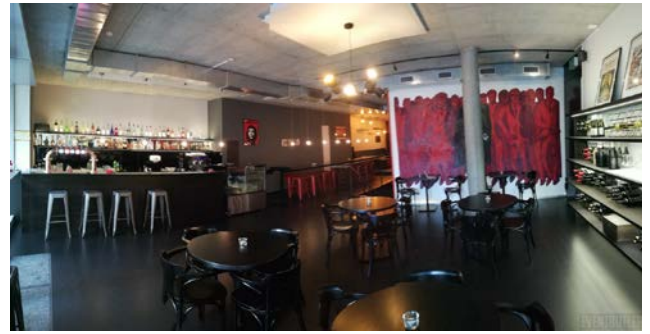
Artzakank a rencontré Masis Intshitshyan pour qu'il nous explique son initiative de réseautage qui est très à la mode ces dernières années.

Comment avez-vous commencé à organiser des soirées "after work"?

Après l'arrêt de *Menk*, pendant plus de 10 ans, je n'ai eu aucune participation dans la communauté arménienne. En octobre 2016, j'ai appris qu'un jeune arménien avait ouvert un bar à Zurich et il m'est venu l'idée de s'y retrouver avec des amis arméniens une fois par mois. Notre première rencontre a eu lieu déjà en novembre 2016. Depuis cette date nous nous réunissons régulièrement tous les deuxième mardi du mois, de 18h00 à 22h00. Depuis décembre 2018, nos rencontres ont lieu à V-Bar (Freischützengasse 10, 8004 Zürich) tenu par un ami de Gumri.

Comment diffusez-vous l'information parmi les membres de la communauté zurichoise? Combien de personnes assistent-elles à ces rencontres? Quel est le profil des participants?

La communication se fait à travers les réseaux sociaux, notamment via Facebook. Le nombre de

participants varie entre 3 et 15 personnes. Pendant une courte période nous avons eu entre 20 et 30 personnes. Agés de 30 à 40 ans, la plupart des participants sont des spécialistes de haut niveau, originaires d'Arménie. Je pense qu'il y a d'autres personnes qui souhaiteraient nous rejoindre mais ont des contraintes professionnelles ou bien habitent loin de Zurich. Dans tous les cas, ces soirées informelles offrent aux Arméniens de la région la possibilité de se connaître, de réseauter et d'avoir des échanges enrichissants.

Ces soirées ont-elles un thème de discussion?

Nous ne fixons pas de thème. Notre principe est de se voir une fois par mois et de se transmettre le *barev*, le *bari arev* (bonjour, bon soleil) qui se trouve en chacun(e) de nous. Cela nous fait penser au poème de Paruyr Sevak intitulé *Barev*

– Մէկ հատիկ այս բառն եմ ասում
Կնքուած անձնագիր ցոյց տալու նման,
Կենսագրութիւն պատմելու նման,
Կամ հարցաթերթիկ լրացնելու պէս:

Nous abordons inévitablement les événements importants qui ont lieu en Arménie et échangeons des idées dans une ambiance saine et agréable. Ces derniers temps nous avons débattu des questions environnementales et en particulier de la problématique de l'exploitation minière d'Amulsar.

Comment voyez-vous l'avenir de la vie communautaire à Zurich et dans les environs? Quels sont les moyens qui peuvent amener les jeunes arméniens de la diaspora à s'approprier leur arménité et/ou s'engager davantage dans la communauté?

C'est une question essentielle et difficile à la fois. Je dois dire qu'à Zurich, des activités arméniennes ont lieu de manière ponctuelle. Par exemple, en mars de cette année un cours de danses traditionnelles arméniennes a été organisé avec des participants de tous âges venant de différentes localités. Il est certes important de faire participer le plus grand nombre de personnes possible aux manifestations organisées. Cependant le problème le plus important pour tous les Arméniens et pas seulement à Zurich c'est le manque d'une idéologie nationale. Mais qui devra poser les fondements d'une telle idéologie? Avons-nous besoin d'une idéologie nationale, est-il >>>

ԳԻՄՐԻՈՒՄ ԿԱՅԱՑԱԻ «ՆԱԶԱՐԵԹ ԵՒ ՍՈՆԱ ՍՐՄԱՔԵՇ-ՀԱՆԼԵԱՆ» ԾՆՆԴԱՏԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿԵԸ

Օգոստոսի 10-ին, «Ֆրանկ Միլլեր» շուեյցարական ընկերության հիմնադիր Վարդան Սրմաքեշն ու ՀՀ առողջապահության նախարարի տեղակալ Յովհան-Նես Յարուբինեանը Գիմրիում Նոր ծննդատան առաջին քարն դրեցին: Հիմնարկի արարողությանը մասնակցեցին նաև Հիրակի մարզպետ Տիգրան Պետրոսեանը, Գիմրու քաղաքապետ Սամուել Բալասանեանը, ԱԺ պատգամաւորներ եւ այլք:

«Նազարեթ և Սոնա Սրմաքեշ Հանլեան» ծննդատան կառուցմամբ ապահովուելու է Հիրակի մարզի առողջապահական ոլորտի զարգացումն ու տարիների պատմությունն ունեցող խնդիրներ են լուծուելու:

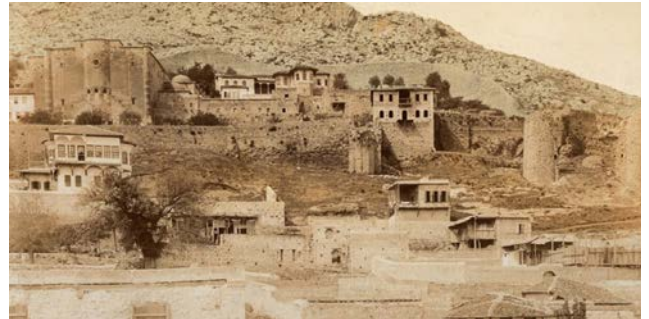

Այս ծննդատան կառուցման վերաբերեալ պայմանաւորուածութիւնը ձեռք էր բերուել ժնկում՝ առողջապահության նախարար Արսեն Թորոսեանի և Վարդան Սրմաքեշի առաջին հանդիպման ժամանակ, երբ նախարարն առաջարկել էր առողջապահական Նոր ծրագիր սկսել Գիմրիում: Ընթացիկ տարուայ օգոստոսի 2-ին ստորագրուել էր փոխըմբռնման յուշագիր, ըստ որի՝ առողջապահության նախարարութիւնն աշխատանք է տանելու ծննդատան համար համապատասխան տարածք տրամադրելու գործընթացին աջակցելու և ծննդատան աշխատանքը Հայաստանի առողջապահության համակարգում լիովին ներառելու համար, իսկ ֆինանսական մասն իրականացուելու է Վարդան Սրմաքեշի կողմից ստեղծուած հիմնադրամի միջոցներով:

«Ես առողջապահության նախարարն եմ իմացայ, որ հիւանդանոցը շատ լաւն է, եւ եկայ աչքովս տեսայ, Աւստրիականիւր: Շատ լաւ էր, շատ մոդեռն, շատ լաւ կառավարում է, իսկ ծննդաբերական բաժանմունքը բաժնուած է 2 մասի, Ախուրեանը կայ, ատիկա լաւ գործում է, բայց միւսը խնդիրներ ունի: Ես ալ նախարարի հետ խորհեցայ, մտածեցի, որ լաւ կ'ըլլայ մի լաւ բան անեն Գիմրիի մէջ, եւ ցանկացայ, որ կառուցեն մի ծննդաբերական կենտրոն՝ կից աղ հիւանդանոցին», -լրագրողների հետ զրոյցում ասաց Վարդան Սրմաքեշը: ■

(Հայկական ժամանակ)
Լուսանկարը՝ ՀՀ ԱՆ

ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՐՁԵԱԼ ԿԸ ԴԻՄԵ ԹՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը 30 Յուլիս 2019-ին դարձեալ դիմեց թրքական դատարան՝ օրինական հայց ներկայացնելով Սիսի նախադատ ատեանին մօտ՝ պահանջելով Սիսի պատմական կաթողիկոսարանի վերադարձը:

Արդարեւ, Արամ Ա. կաթողիկոսին հովանաւորութեամբ կաթողիկոսարանին հետ աշխատող միջազգային եւ թուրք իրաւաբաններու զոյգ յանձնախումբերու ունեցած աշխատանքային եւ խորհրդակցական հանդիպումներուն լոյսին տակ, որոշուեցաւ Սիսի կաթողիկոսարանի վերադարձի պահանջը ներկայացնել Թուրքիոյ Սիս (Քոզան) քաղաքի նախադատ ատեանին մօտ:

Շուրջ հազար էջերէ բաղկացած թղթածրարը պատրաստուած է իրաւական զոյգ յանձնախումբերուն միացեալ աշխատանքով՝ հիմնուելով թրքական օրէնքի տրամադրութիւններուն, միջազգային օրէնքի սկզբունքներուն, ինչպէս նաեւ Մարդկային իրաւանց եւրոպական դատարանին պաշտպանած իրաւունքներուն վրայ, բաց ու ապահով պահելով եւրոպական դատարան վերադառնալու ուղին:

Յիշեցնենք, որ սոյն դատական հայցը կ'իյնայ ապրիլ 2015-ին կաթողիկոսարանին սկսած դատական հոլովոյթի ծիրին մէջ՝ իբրեւ շարունակութիւն անոր: ■

SOIRÉES "AFTER WORK" ARMÉNIENNES À ZURICH

►►► nécessaire de s'organiser? Il n'est pas possible de trouver des réponses à ces questions pan-arméniennes sur le plan individuel. Quelques personnes qualifiées pourraient former un noyau pour travailler dessus en s'organisant sur des bases solides. Après quelques temps, les différents noyaux pourraient se mettre ensemble pour créer une communauté et ainsi de suite. Mais là-aussi, d'autres questions vont surgir: quelles seront les bases et les qualifications morales et spirituelles de ces personnes? Bref, il faudra tirer au clair une multitude de questions dans toutes les communautés. A Zurich, nos rencontres donnent la possibilité à toute personne intéressée de discuter de ces thématiques même si celles-ci ne sont pas annoncées formellement. ■

ÉLECTIONS FÉDÉRALES 2019

SOIRÉE-DÉBAT AVEC LES CANDIDATS
GENEVOIS AU CONSEIL DES ÉTATS

Genève, le 9 septembre 2019

Mesdames, Messieurs,

Tous les quatre ans, le Peuple Suisse est appelé à élire ses représentants. Ces élections fédérales représentent l'apogée de l'exercice de nos droits civiques dans notre Confédération. Les Arméniens de Suisse contribuent aussi activement au processus démocratique en entretenant un dialogue continu avec les élus, notamment au sein des Chambres fédérales, à Berne.

Le Groupe parlementaire Suisse-Arménie (GPArm) ainsi que les associations arméniennes présentes à Genève ont le grand plaisir de vous inviter à participer à ce débat avec les **candidates et candidats au Conseil des Etats**,

**Mardi 1er octobre 2019, au Centre
Arménien de Troinex, à 19 heures 30.**

Les candidats suivants seront sur le plateau (par ordre alphabétique)

M. **Jean Burgermeister** (solidaritéS, député au Grand Conseil genevois)

M. **Alexander Eniline** (Parti du Travail, Président)

M. **Hugues Hiltbold** (Parti Libéral Radical, Conseiller national)

Mme **Béatrice Hirsch** (Parti Démocrate-Chrétien, Conseillère administrative de Troinex)

M. **André Leitner** (Parti Bourgeois Démocratique)

Mme **Lisa Mazzone** (Les Verts, Conseillère nationale)

Mme **Stéfanie Prezioso** (solidaritéS, Conseillère municipale de Genève)

M. **Carlo Sommaruga** (Parti Socialiste Suisse, Conseiller national)

M. **Thierry Vidonne** (Parti Bourgeois Démocratique)

Modérateur: M. **Sarkis Shahinian**,
Secrétaire général du GPArm

Seront abordés les thèmes touchant la sphère d'intérêts des Suisses d'origine arménienne, notamment le négationnisme, la préservation de la dignité humaine, le renforcement des relations entre la Suisse et l'Arménie sur les plans politique, culturel et économique, ainsi que la sécurité et l'autodétermination des Arméniens du Haut-Karabagh.

APPEL À LA PARTICIPATION: VOLONTÉ ET
RESPONSABILITÉ CIVIQUES!

Le Palais fédéral à Berne (Source: Wikipedia)

Les statistiques montrent que depuis trente ans, la participation moyenne des Suisses aux élections fédérales se situe autour des 4 électeurs sur 10. C'est franchement préoccupant. Quatre personnes décident ce qu'il en sera ... des dix. La politique, c'est-à-dire l'art de décider par soi-même à l'intérieur d'une collectivité structurée, pourrait acquérir une tout autre importance si seulement on comprenait ce dont on parle. On parle de nous! C'est le cadre que nous vous proposons lors de cette soirée du 1er octobre. Vous aurez la possibilité de dire tout ce que vous avez sur le cœur et d'obtenir une réponse; de communiquer aux candidats qu'on est en train de parler de personnes ayant le droit d'exister et d'être heureuses. En étant suffisamment subtils, vous obtiendrez la réponse qui vous permettra de choisir. La décision de participer à votre propre futur est entre vos mains. ■

Sarkis SHAHINIAN

Les candidats s'exprimeront sur les thèmes de la soirée, mais vous pourrez leur soumettre vos propres questions. Nous vous prions cordialement de les envoyer par courriel à "s.shahinian@armenian.ch" d'ici le lundi 30 septembre ou de les remettre au modérateur en début de soirée. Bien entendu, la dynamique du débat vous permettra aussi d'interroger les intervenants sur place.

La soirée se poursuivra par une collation offerte dans le Centre Arménien. Ainsi, il vous sera possible d'avoir un échange direct avec les candidats.

Nous nous réjouissons de votre présence active et vous attendons nombreux. ■

Groupe parlementaire Suisse-Arménie (GPArm)
Union Arménienne de Suisse (UAS)
Rédaction du Journal Artzakank-Echo
Centre Arménien de Troinex
Les partenaires

HÔPITAL PÉDIATRIQUE ARABKIR, EREVAN

Durant le mois de juillet, grâce à SEMRA^{PLUS} et à Madame Christine Sedef, membre active de cette association, j'ai pu réaliser un stage à l'Hôpital Pédiatrique Arabkir à Erevan.

SEMRA^{PLUS} est une association basée en Suisse. L'essentiel de son activité consiste à apporter de l'aide humanitaire à la pédiatrie en Arménie. La majorité de son aide se concentre sur l'Hôpital Pédiatrique Arabkir.

Dans le cadre de la semaine de formation consacrée à la mise en pratique professionnelle des apports théoriques, j'ai assisté à une mission de cette association destinée à améliorer la qualité des soins au sein de l'hôpital.

De ce fait, SEMRA^{PLUS} a offert des mannequins afin de permettre aux étudiants de s'entraîner à effectuer les différents gestes de soins. Durant cette action, j'ai apporté mon soutien à Mme Marie-Paule Brossard, infirmière retraitée suisse bénévole, et à Mme Shushan Davtyan, directrice adjointe de la Fondation Arabkir, pour traduire les notices de mode d'emploi et les consignes de conservation des mannequins à l'équipe des infirmières formatrices.

J'ai été rapidement confrontée aux réalités du pays: dans des polycliniques, le budget est restreint et les méthodes sont ancestrales. De ce fait, les médecins et les pharmaciens doivent limiter les dépenses en remplaçant le matériel occidental de haute qualité par du matériel provenant de Chine, qui est bien moins coûteux et parfois défectueux. Cependant, grâce à l'aide humanitaire, on retrouve certains médicaments européens, des appareillages faits de matériaux de meilleure qualité et même des appareils sophistiqués tels des microtomes dernier cri. Il se peut, parfois, que l'État reçoive une importante aide humanitaire. Dans ce cas, les dons sont distribués aux différents hôpitaux du pays. J'ai donc été témoin d'une livraison d'un chargement complet de dons médicaux.

Ce stage a été une expérience humaine unique qui m'a permis de réaliser l'importance de l'aide de la diaspora arménienne aussi bien sur le plan financier qu'intellectuel. J'ai été chaleureusement accueillie en tant qu'Arménienne de la diaspora au sein de

L'HISTORIEN VAHAKN DADRIAN, GRAND SPÉCIALISTE DU GÉNOCIDE DES ARMÉNIENS EST DÉCÉDÉ AUX ÉTATS-UNIS

Le célèbre historien, chercheur, juriste, mathématicien, sociologue et spécialiste de l'histoire du génocide des Arméniens, Vahakn Dadrian est mort le 2 août aux États-Unis. Il était né le 26 mai 1926 à Istanbul.

Vahakn Dadrian avait réalisé des études supérieures en Allemagne où il était devenu architecte. Puis changeant de profession, il étudia l'histoire à Vienne (Autriche) puis le droit international à Zurich (Suisse).

Passant son doctorat d'histoire à Chicago (États-Unis), Vahakn Dadrian donna durant de nombreuses années des conférences dans de nombreux pays. Il parlait couramment cinq langues: l'arménien, le français, l'anglais, l'allemand et le turc. Il est l'auteur de centaines d'articles et études sur l'histoire ainsi que des livres. Il travailla à l'Institut Zoryan (Massachusetts, États-Unis) en tant que directeur des recherches sur le génocide des Arméniens.

Après la lecture du roman de Franz Werfel «Les 40 jours de Musa Dagh» sur le génocide des Arméniens et le livre «Le Golgotha arménien» du père Grigoris Balakian, il décida d'étudier et écrire sur le génocide des Arméniens. Il publiera plusieurs ouvrages sur ce thème dont le célèbre «The History of the Armenian Genocide: Ethnic Conflict from the Balkans to Anatolia to the Caucasus» en 1995 traduit et publié en français en 1996 sous le titre «Histoire du génocide arménien: Conflits nationaux des Balkans au Caucase». Livre traduit de l'anglais par Marc Nichanian et publié chez Stock (694p). ■

(<https://fr.news-front.info>)

l'équipe médicale. Le personnel de l'hôpital ne cessait d'exprimer sa gratitude et sa reconnaissance envers l'aide apportée par la diaspora arménienne. Je tiens à remercier Mme Shushan Davtyan pour m'avoir donné la chance de réaliser ce stage, mais aussi à toute l'équipe de la pharmacie de l'hôpital, à savoir: mesdames Naira Shahnazaryan, Lena Manukyan, Mayranush Ghazaryan, Hermine Sargsyan, Liana Manukyan et Luiza Shabazyan; l'équipe de microbiologie médicale, de la stérilisation centrale et enfin l'équipe de pathologie anatomique. ■

Marie WURRY

Étudiante en pharmacie à l'Université de Genève

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԵԱՆ ՆՈՐ ԲԱՑԱՅԱՅՏՈՒՄՆԵՐ

Արցախի Տիգրանակերտում այս տարի պեղումները տևել են 40 օր, աւարտուել են օգոստոսի 26-ին: Panorama.am-ի հետ զրոյցում Տիգրանակերտի արշաւախմբի ղեկավար Յամլետ Պետրոսեանն ասաց, որ որպէս կանոն Տիգրանակերտի պեղումները ֆինանսաւորում է Արցախի իշխանութիւնը: Այս տարի Արցախի Ազգային ժողովի որոշմամբ յատկացուել է 18 միլիոն դրամ: Բաւարար է եղել կատարել հնագիտական պեղումներ 40 օր՝ ներգրաւելով 30 բանուոր, հնագիտական արշաւախումբ, ներառելով նաև հնագիտական իրերի վերականգնման, տեղափոխման, լուսանկարման և այլ ծախսեր:

Հնագետի ներկայացմամբ, որպէս կանոն Տիգրանակերտում պեղումներ են իրականացնում երեք հիմնական վայրերում: Այս տարուայ պեղումների ընթացքում ամրացուած թաղամասի հիւսիսային պարսպապատը մօտաւորապէս 20 մետր առաջ են գնացել: Պատերը շարուած են շատ հզօր կրաքարէ բլոկներով, իրար հետ ամրացուած են ծիծեռնակապոչ կապերով: Այս տարի պատի բարձրութիւնը կազմում է մօտ 2 մետր: Պարիսպը ձգւում է դէպի արևմուտք, հարաւ: Արշաւախումբը յոյս ունի, որ մի քանի տարուց կ'աւարտեն ողջ պարսպապատի պեղումները: Հ.Պետրոսեանի խօսքով, պարսպապատի պեղումները շատ կարևոր են, որովհետև ողջ տարածաշրջանում նման հատակագծմամբ, շինտեխնիկայով համակարգ ուղղակի գոյութիւն չունի:

«Կարծեք *Էտալոնային* է, վկայում է Տիգրան Մեծի նախաձեռնութեան մասշտաբայնութիւնը, որը հաւաքել էր փոքրասիական, հայկական ամենայայտնի ճարտարապետներին, վարպետներին, և հզօր քաղաք է կառուցել», - ասաց արշաւախմբի ղեկավարը:

Այս տարի շարունակուել է երկրորդ անտիկ թաղամասի պեղումները: Առաջին թաղամասի պեղումները մասամբ աւարտուած են: Հ.Պետրոսեանի ներկայացմամբ, այդ թաղամասերը որոնք ստեղծուել են ամրոցին զուգահեռ մ.թ.ա. 1 դարի սկզբներին, նոյնպէս ուղիղ հատակագծով, հզօր պատերով առանձին տնտեսական բնակելի համալիրներ են:

«Այստեղ ունենք մի քանի մշակութային շերտ՝ կառուցուած Տիգրանի ժամանակ, մ.թ. 1-ին դարում, վաղ միջնադարում: Շատերի պէս իրար վրայ նստած են, հին պատերը վերանորոգուել են, աւելացուել են նոր պատեր, բացուել են նոր թոնիրներ», - ասաց նա:

Հնագետի խօսքով, կարևոր է հնագիտական նիւթը, որը հիմնականում խեցեգործական արտադրանք է՝ ամբողջական ջրամաններ, կարասներ, զանազան տիպի պոպիկներ. «Յատկապէս նշելի է գունազարդ խեցեղէնի հարստութիւնը, որը տարածաշրջանի համար ֆենոմենալ է: Կովկասում չունենք մի որևէ յուշարձան, որն այդքան բազմազանութեամբ գունազարդ և սև փայլեցուած խեցեղէնի օրինակներ է տալիս: Սա ցոյց է տալիս, որ Տիգրանակերտը տարածաշրջանային կենտրոնի դեր է խաղացել, ճաշակ է թելադրել»:

Պեղուած երրորդ հիմնական տարածքը վաղ քրիստոնէական հրապարակն է, որտեղ արդէն բացուել են երկու եկեղեցիներ, դամբարան, տապանաքակ, վաղ քրիստոնէական կոթողի մնացորդները: Հ.Պետրոսեանն ասաց, որ այս տարի որոշել էին ընդարձակել հարաւային բակը, պեղումները դեռ ընթանում են 12-13 դարերի շերտերում:

«Այստեղ յատկապէս հետաքրքիր են շատ ընդարձակ համալիրները, որոնք ունեն կրաշաղախի սոււղած հատակներ, ընդարձակ թոնիրներ: 12-13-րդ ջնարակապատ խեցեղէնի գիւտերը նշանակալի են: Գտել ենք ափսէ, ներսը գունազարդ արծիւ է պատկերուած, ինչը ցոյց է տալիս քաղաքի հարստութիւնը», - ասաց հնագետը:

(Լուսանկարը՝ Յամլետ Պետրոսեանի ֆէյսբուքեան էջից)

Հ. Պետրոսեանը նշեց, որ այս տարի նախաձեռնել են նաև Տիգրանակերտի դիմաց գտնուող լեռան՝ Ցիցսարի գագաթին պեղումներ: Յաջողուել է պեղել վաղ քրիստոնէական մի դամբարան-մասուկքարան՝ ստորգետնեայ, սրբատաշ քարերով, պատուհաններով, հատակին փռուած էին սրբերի ոսկորների մնացորդները: Ֆրանսիայից մարդաբան է ժամանելու՝ պարզելու սեռը, տարիքը, նաև ժամանակագրութիւնը:

«Յետքերը նկատել էինք, բայց բացարձակապէս չէինք սպասում, որ կը բացուի 3x4-ի վրայ ստորգետնեայ սրբատաշ քարերով, յատուկ մուտքով, պատուհաններով կառոյց: Դրա կողքը կայ մէկ ուրիշ եկեղեցական կառոյց, մնացորդները պահպանուել են, յոյս ունենք յաջորդ տարի աւելի մեծ, հետաքրքիր կառոյց կը բացենք: Սա հնարաւորութիւն է տալիս խօսելու, որ Տիգրանակերտը լանդշաֆտային յուշարձան է, բազմաթիւ համալիրներից է բաղկացած, ցրուած է մօտաւորապէս 100-150 հեկտարի վրայ», - ասաց արշաւախմբի ղեկավարը:

Յամլետ Պետրոսեանն ընդգծեց, որ Տիգրանակերտը, ըստ էութեան, երևան է բերում շատ հզօր քաղաքի մի պատկեր, որը գոյատևել է մինչև 13-րդ դարի վերջերը: ■

(panorama.am)

L'AVENIR DE L'ÈRE NUMÉRIQUE

par Anna BAGHDASSARIAN

Du 6 au 9 octobre 2019, Erevan deviendra la capitale mondiale des technologies de l'information. Le plus grand et le plus prestigieux événement informatique, le Congrès mondial des technologies de l'information (WCIT) réunira en Arménie les géants du domaine, des chercheurs, des professionnels, des dirigeants de grandes sociétés informatiques et... les idées les plus novatrices. Le WCIT 2019 se tiendra sous le haut patronage et avec le concours du gouvernement de la République d'Arménie.

Depuis 1978, le Congrès mondial des technologies de l'information (WCIT) réunit tous les plus grands représentants du secteur IT, des dirigeants de grandes sociétés informatiques, des conférenciers, des penseurs et des chercheurs renommés pour réfléchir aux défis et aux problèmes du domaine, en trouver des solutions, discuter les intérêts des entreprises informatiques, nouer des liens ou tout simplement, pour échanger. C'est l'événement le plus remarquable tenu par l'Union mondiale des technologies de l'information et des services (WITSA): une entreprise composée des unités du TIC des 83 pays qui représentent 90 % du domaine.

Cette année, le pays d'accueil de la 23ème édition du WCIT est la «Silicon Valley» du Caucase: l'Arménie.

Pourquoi en Arménie?

En 2014, lors de la conférence du WCIT à Mexico, l'Arménie a été choisie pour accueillir le Congrès mondial des technologies de l'information 2019. Cette décision a été adoptée grâce à la thématique proposée par la délégation arménienne: «Force de la décentralisation». «L'Union des entreprises de technologies de pointe d'Arménie avait lancé un projet très intéressant intitulé Armath, qui était basé sur l'idée de la décentralisation. L'objectif était de faire en sorte que les jeunes des régions frontalières ou des villages ne quittent pas leurs lieux de naissance, à la recherche de l'éducation et du travail dans la capitale. Ainsi, un réseau de laboratoires d'ingénierie a été créé afin de promouvoir l'éducation technologique et de sa décentralisation. Le projet a vite porté ses fruits. Grâce aux connaissances et capacités acquises dans le cadre du projet, beaucoup de jeunes ont réussi à trouver du bon travail à distance, en gagnant bien depuis sans quitter leurs villages respectifs. Donc, le projet Armath nous a inspiré la thématique de la décentralisation, - nous raconte la directrice du pro-

gramme du WCIT 2019, Syuzanna Azoyan, - *Aujourd'hui, si vous avez de la connexion Internet, peu importe où vous êtes, dans une ville ou dans un village, vous pourrez décentraliser!*», - ajoute Syuzanna.

Elle souligne que la tenue du WCIT en Arménie est un double défi pour le pays. D'une part, il faut organiser l'événement de haut niveau, avec des solutions créatives et innovantes, et d'autre part, essayer de présenter l'Arménie et son potentiel d'investissement aux dirigeants des grandes entreprises de Technologies de l'Information et aux spécialistes. «Nous allons faire tout pour que cette édition se distingue, en utilisant un ensemble d'outils qui n'a jamais été utilisé auparavant. Nous avons également un autre défi devant nous: faire découvrir l'Arménie et son potentiel aux participants du Congrès. Notre objectif c'est aussi attirer des investissements. Nous allons essayer de montrer, à travers l'histoire, que c'est un pays ayant un énorme potentiel technologique, c'est le pays qui a créé la télévision en couleur. Nous voulons laisser quelque chose à l'Arménie après le Congrès», - souligne Syuzanna Azoyan.

Un concert « donné » par l'intelligence artificielle

Dès son ouverture, le WCIT 2019 fera "du bruit": l'intelligence artificielle va démontrer ce dont elle est capable et «se produira» en concert à Erevan. Les 75 représentants des 14 pays d'accueil du congrès jusqu'à présent, interpréteront leurs musiques nationales, après quoi la machine de l'intelligence artificielle en créera sur place une nouvelle mélodie. Puis, à l'aide des notes, apparues sur leurs >>>

Tél. +41(0)22 785 01 85

15, ch. Pré-de-la-Fontaine
1217 MEYRIN
Fax +41(0)22 980 02 37
E-mail big-net@big-net.ch

www.big-net.ch

voyage-en-armenie.com

Osez la différence!

✚ Rte des Arsenaux 9, Fribourg, Suisse,
Tél.: +41 26 322 7277

🇷🇺 Koryuni 7, 0025 Erevan, Arménie,
Tél.: +374 10 52 06 07

ILS PARTENT EN ARMÉNIE FAIRE DON DE DEUX MOUCHOIRS AYANT APPARTENU À AZNAVOUR

Ces mouchoirs ont été attrapés lors d'une tournée en 2000. L'un des mouchoirs n'a jamais été lavé depuis cette tournée au Palais des Congrès. "Je l'avais attrapé à la fin de la Bohème", raconte l'un des deux fans. À la fin de *La bohème* en concert, Aznavour jetait le mouchoir à ses pieds, sur la scène.

"Au début de la chanson, quelques fans quittaient leur siège pour aller au pied de la scène, de hauteur environ 1m50, et étaient encadrés par deux personnes de la sécurité; c'était la seule fois du concert où quelques personnes pouvaient faire cela. Et après avoir chanté les dernières paroles 'ça ne veut plus rien dire du tout', il jetait le mouchoir à terre, mais sur la scène, à ses pieds, tel un peintre dépit, et c'est alors que les fans tentaient avec le bras d'aller le chercher à quelques centimètres du bord", racontent les admirateurs du chanteur.

"Le mouchoir blanc, c'est comme la virginité, on l'abandonne une fois la chanson terminée. Comme un bouquet de fleurs fanées", disait le chanteur disparu. "Quand j'ai imaginé une mise en scène pour *La Bohème*, j'ai cherché un symbole de blancheur, de beauté, un objet qui se promènerait comme une fleur. L'anecdote a fait le tour du monde. Au Japon, les spectateurs se lèvent dès les premières mesures pour tenter de l'attraper. Une riche Américaine, qui loue, pour sa famille, le premier rang à chacun de mes passages, en a ramassé 47. Ce mouchoir renvoie à l'idée de la jeunesse qui tombe, qui tombe, et qu'il faut bien abandonner un jour", aimait à raconter Charles Aznavour.

"La responsable de la Fondation qui nous a reçus était surprise, mais aussi émue", se souvient Armand Seva, fan du chanteur depuis l'enfance.

"Le tissu était brodé avec les initiales. Il sera encadré et exposé [dans le futur musée Aznavour en Arménie]", se réjouit le Panonais.

Un voyage qui a aussi été l'occasion pour les deux amis de visiter le pays d'origine du chanteur, notamment le musée du génocide arménien, et de faire de la randonnée. ■

N.P. (zinfos974.com)

L'AVENIR DE L'ÈRE NUMÉRIQUE

»»» iPads, les musiciens la joueront. «C'est l'initiative de l'Arménie. On travaille avec l'Orchestre philharmonique nationale d'Arménie et Sergey Smbatyan. J'espère qu'on va réussir ce concert sans précédent. C'est très important pour nous», - ajoute Syuzanna Azoyan. Par ailleurs, il y a l'intention d'en faire un challenge: «On a l'idée de transmettre l'algorithme au prochain pays d'accueil, qui sera le 16e. Ce dernier va le transmettre au suivant et ainsi sans cesse ».

Les «smart cities» ou les villes du futur

Les villes intelligentes ou les *smart cities*: un sujet d'actualité. Quelles sont les clés des villes du futur, pleines de promesses? Pour en trouver la réponse et élaborer des stratégies, la 23ème édition du WCIT Erevan va réunir, pour la première fois, les maires de différentes villes du monde. «C'est aussi l'une des nouveautés de cette édition. Pourquoi? Parce qu'il est très important pour nous que les villes d'aujourd'hui soient technologiquement avancées. Les *smart cities*, aujourd'hui on en entend parler partout, mais il est temps de passer à l'action. Il y a plusieurs organisations qui s'en occupent, mais il faut que les maires aussi comprennent comment développer la ville et quels outils mettre en pratique pour rendre la ville plus intelligente», - raconte la directrice du programme du WCIT 2019, Syuzanna Azoyan.

La volée de l'esprit de la jeunesse ou les «Rounds foudroyants»

WCIT 2019 réunira des conférenciers vedettes de classe mondiale, ainsi que des leaders et des géants du secteur informatique. Mais la force du WCIT 2019, ce sont également les jeunes avec leurs idées les plus créatives et novatrices, des débutants, des startups, des petites entreprises... Pour faire entendre leur voix et donner de la visibilité à leurs projets, WCIT 2019 a lancé la compétition «Rounds foudroyants». Les organisations ou les individus peuvent y participer en s'inscrivant en ligne (<https://wcit2019.org/application-form>), en postulant avec leurs projets. Après l'évaluation des candidatures, le comité de sélection composé des experts internationaux en choisira 15. Les finalistes auront la possibilité de présenter leur idée au public pendant trois minutes. Le lauréat recevra une récompense financière attribuée par la communauté arménienne IT, et bien sûr, rencontrera des investisseurs potentiels. ■ A.B.

(www.courrier.am)

Pour découvrir les intervenants du congrès ou pour d'autres renseignements, visitez le site officiel du WCIT 2019 <https://wcit2019.org/>

ԴԱՆԱԿ

Նորայր ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

- Կը ներքե, այս դանակը ի՞նչ կ'արժէ:
- Շատ չէ, տասնոց մը: Միայն ձեզ զգուշացնեմ երիտասարդ պարոն, այդ հին դանակը, որ գնել կ'ուզեք, պարուրուած է սարսափազդու պատմութիւններով: Ո՛վ որ տիրացեր է անոր, սպաններ է մէկուն:

Յարգելի ընթերցող, մինչեւ այսօր կը յիշեմ, թէ ինչպէս, հին քաղաքի հին շուկայի այդ ծերունկ հնավաճառը, երբեմնի ծովագնաց մը յոյն, որ ուներ ոսկրոտ Նիհար դէմք եւ իր փոսիկներուն մէջ ինկած փոքր աչքեր, պատեն կախուած տուրերու եւ փայլատակող զրահներու մէջէն, խորխորատային ձայնով մը սկսեր էր պատմել այդ պողպատէ դանակին ողիսականը: Բայց, նախ արտօսենք, որ ծերունկն շունչ մը քաշէ իր ծխամորճէն, իսկ ես ձեզի պատմեմ «դանակ» բառի ծագումը:

Ըստ մեր ստուգաբաններու անոր արմատն է «դան»: Այդ արմատն է կազմուած «դանակ» բառը: Անոր հնագոյն գործածութիւնն է հետեւեալ նախադասութիւնը. «Հանեալ ի թափուցն գիոքրիկ գդան»: Միջնադարուն Ներսէս Շնորհալիի գրիչին տակ, մորեխները նկարագրող մանկական հանելուկի տողիկ էր. «Հէնց մտնում են արտը հասած / Բերքն են հնծում առանց դանակ»: Ապա լռութիւն: Այս բառը մեր լեզուի շատ չնպաստեց: Միայն կան սակաւաթիւ բարդ բառեր, քանի մը դարձուածք եւ արտայայտութիւն: Ահա, հայրենի բառարաններու մէջ անոր սուր ծայրով ձգած հետքերը. դանակագործ, դանակագործութիւն, դանակաւոր, ինչպէս նաեւ քաղաքի արհեստաւորներու շուկային մէջ դանակավաճառ մը, որ հպարտութեամբ կը ցուցադրէ գրպանի դանակներ, ծալովի դանակներ, սուրի դանակներ եւ նետողական դանակներ: «Դանակ» բառը քերթեր է նաեւ երկու բայ. դանակել եւ դանակահարել: Սպառնական, չէ՞: Աւելի երկիւղալի են դարձուածքները՝ դանակ քաշել, դանակ սրել, դանակը կոկորդին դէմ ընել, դանակի տակ պառնիլ, դանակի տակ իյնալ...: Յարգելի ընթերցող, դուք չկարծեք, թէ դանակը զգացում չունի: «Դանակը խփես, կամ զարնես, արիւն չի գար, կամ արիւն չի կաթիր» խօսքը կը գործածենք երբ մէկը խիստ տխուր կամ յուսահատ է: Իսկ երբ մարդու կամ ամբողջ ժողովուրդի համար անհանդուրժելի է կացութիւնը, կ'ըսենք «դանակը ոսկորին հասաւ»: Հնավաճառը օդի մէջ ծուխի գուլայ մը եւս կ'արձակէ ու կը պատմէ.

- Դուն հայ ես, չէ՞... Ձեր լեռներու մէջ, կը պատմեն, թէ ֆէտայի մը, անարդար հարկահաւաք պատժեր է անոր հետ, իսկ գեղաչեայ գեղեցկուհի մը զայն խրեր է շուայտ կուսակալի որովայնին՝ անոր հարբած բունի մէջ, ապա ձեռքէ ձեռք անցեր յայտնուեր է Եգիպտոսի մէջ: Սեւամորթ մը հոն, իր տիրոջ սպաններ է, իսկ Չմիւռնիոյ մէջ գոհարավաճառ մըն ալ իր սիրուհիին՝ իտալուհի մը դժբախտ, որ նաեւ դաշնակի դասեր կու տար... Աչքերս շատ բաներ են տեսած, պարոն, շատ պատմութիւններ եմ լսած, սակայն այս դանակը, ամէն անգամ որ նայիմ, ինծի զարհուրանք կը պատճառէ...:

Ծխամորճի արարողութիւնը եւ խոկումներու դարը առիթ տան, որ մենք գրուցենք «դանակ» բառի

լեզուական ողիսականի մասին: Ալաշկերտի, Խարբերդի, Մշոյ եւ Սեբաստիոյ մէջ բառը «դանագ» էր, Արցախի մէջ «տէնակ», Հաճընի եւ Չեյթունի մէջ «դանագ», իսկ Համշէնի մէջ «տօնագ»: Անոր ծայրը նաեւ ելեր է մեր երկրէն դուրս ու խրուեր է վրացերէնի մէջ, նախնապէս «դանակի» ձեւով, իսկ այժմ «դանա»: Բառը, որ յաճախ կը գործածուէր մսավաճառներու, խոհարարներու, վիրաբուժներու, երբեմն ալ նախանձ սիրահարներու կողմէ, յարմար եկաւ նաեւ քնարերգակ բանաստեղծներուն: Կոստան Չարեանը երգեց իր վիշտը. «Դանակը խփել են սրտիս»: Աշուղ Ճիւղանին գանգատեցաւ. «Մարդ կայ, խօսելու ժամանակ / Կարծես սրտիդ խփէ դանակ»: Հայ բանաստեղծներէն ամենէն խաղաղասերը անկասկած Ռուբէն Սեւակն էր: 1909 թուականին ան գրեց «Այս դանակը» բանաստեղծութիւնը: Հոն պատկերուած բաւուորը, հարցերը փոխանակ «դանակով» լուծելու եւ արդարութիւնը արիւնի վրայ հիմնելու, որոշեց համբերել եւ սպասել. «Արդարութեամբ գայ, գայ տարուետարի / Չրկուած մարդկութեան երազը բարի»: 1923 թուականին բառը դարձաւ գիրքի անուն, «Դանակը Բկին»՝ Գեորգ Աբովի բանաստեղծութիւններու ժողովածուն: Ապա եկաւ Պարոյր Սեւակը ու նկատեց, թէ՛ «Դանակի սրութիւնն են միշտ բուք մատով փործում»: Ապա բանաստեղծը մարդու հոգիի խորերը նկարագրեց. «Ես հաւատում եմ... / Ինչո՞ւ թաքցնեմ. / Ես ճանաչում եմ ու գիտեմ մարդուն: / ...Գիտի կործանել, / Բայց եւ... գո՞րծ անել / Նո՞յն այդ ձեռքերով՝ / Ե՛ւ դանակ խրել, / Ե՛ւ վէպեր գրել»: Իսկ մէկ օր, դանակով, ըստ Դանիէլ Վարուժանի, դաշտերու աղջիկը զոհեց իր... ուլը. «Դրաւ դանակն անքիծ վզին, եւ արբէջ, / Երգը շուրթին՝ զայն հեշտանքո՛վ մը գոհեց... / Ընդմակ աղջիկն իր ճերմակ ուլը զոհեց»:

Նայեցէ՛ք, կը շարունակէ հնավաճառը, նուրբ փորագրութիւններ ունի, իսկ շեղփի վրայ դրուագուած սա սկզբնատառը անառակ ծովահէնի մը կը պատկանի: Բռնեցէ՛ք, մի՛ քաշուիք, ձեզի համար ուլը ոսկի, առէ՛ք, եթէ ուզեք...:

Այդ պահուն հայկական առած մը կը փսփսայ այդ դանակէն հեռու մնալու խոհեմութիւնը. «Հանաքը (կատակ) յաճախ դանակ է դառնում»: Բայց, մենք ունեցեր ենք երեւելի դէմքեր, որոնք ջերմ յարաբերութիւն պահած են դանակի հետ: Դանակ պահել սիրեր է Յովհաննէս Թումանեանը: Ըստ վկայութիւններու, ան եղնիկի ոտքէ շինուած փոքրիկ դանակ ուներ, որմով կը սիրէր որսի երթալ: Իսկ 1926 թուականին, օր մը, խաղաղ քնացող Երեւանը ցնցուեցաւ դա- >>>

ՊԱՔՈՒԻ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԵԱՄԲ ԱՐԳԻԼՈՒԵՑԱԲ ՃԱՏՐԱԿԻ ՀԱՅ ՎԱՐՊԵՏԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄՐՑԱՇԱՐՔԻՆ

ԵՐԵՒԱՆ, «ՆԻՈՒԳ», «ԱՐՄԷՆԻՐԵՆ». - Ճատրակի միջազգային դաշնակցությունը (ՖԻՏԵ) արձագանգեց կանանց ճատրակի Հայաստանի հաւաքականի անդամ Մարիա Գեորգեանը թուրքիոյ մէջ տեղի ունեցող մրցաշարքին մասնակցողներու ցանկէն դուրս բերելուն՝ Անգարայի որոշումին, որ տրուած էր Պաքուի պահանջով:

Իբրեւ պատասխան «Նիուգ»-ի հարցումին՝ Հայաստանի երրակի ախոյեան Մարիա Գեորգեան ըսաւ. «Թուրքիայի մրցաշարում իմ մասնակցութեան հետ կապուած միջադէպն արդէն լայն արձագանգ է ստացել եւ մեծ իրարանցում առաջացրել համաշխարհային շախմատում, ինչպէս նաեւ Հայաստանում: Արդէն տեղեկացրել էի, որ Հայաստանի շախմատի ֆեդերացիան (դաշնակցութիւնը-Խմբ.) նամակով դիմել էր ՖԻԴԵին, որպէսզի ուսումնասիրուէր դէպքը: Արդէն ունենք պատասխան ՖԻԴԵի ներկայացուցիչ Էմիլ Սուլթոլսքիից»:

«ՖԻՏԵն դիմումին ընթացք տուաւ եւ դէպքը մանրամասնօրէին կ'ուսումնասիրուի: Շուտով մեղաւորները խստագոյն կ'երպով պիտի պատժուին», գրուած է Էմիլ Սուլթոլսքիի պատասխանին մէջ:

Նշենք, որ Սեբաստիոյ (Սվազ) մէջ մեկնարկած եւ ճատրակի միջազգային դաշնակցութեան հովանիին տակ տեղի ունեցած ճատրակի միջազգային մրցաշարքը կազմակերպողները անակնկալօրէն ետ քաշած էին Գեորգեանի՝ մրցաշարքին մասնակցելու հրաւերը: Այս լուրին անդրադարձաւ նաեւ «Պի.Պի.Սի.»-ն, որ յիշեցուց, թէ անցեալ Մայիսին Պաքու նաեւ արտօսութիւն չէր տուած հայ համակիրներուն, որ անգլիական «Արսենալ» ֆութպոլի խումբին մաս կազմող Զենրիկ Միխայիլեանը քաջալերելու համար Ատրպէյճան մեկնին, ներկայ ըլլալու համար այնտեղ տեղի ունեցած աւարտական մրցումին: Ապահովական նկատառումներով՝ Միխայիլեան եւս չէր մասնակցած մրցումին:

ԴԱՆԱԿ

»»» Նակի մէկ հարուածով: Այդ առաւօտ, այժմ առասպել դարձած ծաղկավաճառ Ստեփան Յարութիւնեանը, որ յայտնի էր Կարա Բալա անունով, նախանձով դանակահարեց այն երիտասարդին, որ կը հետապնդէր դերասանուհի Արուս Ասրեանին: Կարա Բալան ուղարկուեցաւ Երեւանի ուղղիչ տուն, ուր, նոյն յօդուածով նոյն թուականին բերուէր էր Եղիշէ Զարենցը:

Հակառակ իր պողպատե ցրտութեան, «դանակ» բառը գրական սայր մը ունի: Ան միշտ ներկայ է հայկական գրականութեան մէջ: Նորագոյն օրինակը՝ Մարինէ Պետրոսեանի «Սիրուն դանակներ» քերթուածն է:

Սիրուն ծաղիկ...
հիմա բացել ես թերթիկներդ՝
սիրուն դանակներ
բա հիմա ես ո՞նց շնչեմ
հէնց շնչեցի
արիւն եմ դառնալու...

-Պարոն հնավաճառ, շնորհակալ եմ բոլոր լուսաբանութիւններու համար: Կարծեմ աւելի լաւ է, որ դանակը մնայ ձեր ցուցափեղկի մէջ եւ այսօր մենք բաւարարուած ըլլանք անոր հեքիաթային արկածախնդրութիւններով եւ պատումներով:

- Դարձեալ այցելեցէք մեր խանութը, ուր աւանդադրոյցներու պակաս չկայ: ■

Ն.Տ.

(Ակօս)

DEMENAGEMENT :

Nous vous prions de nous communiquer votre nouvelle adresse pour que nous fassions la rectification nécessaire et que vous continuiez de recevoir Artzakank. En cas de retour, votre ancienne adresse est supprimée de notre fichier.

La rédaction

Visitez notre site Internet

www.artzakank-echo.ch

Rejoignez notre page Facebook

Artzakank-Echo

Գեորգեան կը պատմէ, թէ ինք չէր փափաքած մասնակիլ թրքական մրցաշարքին, սակայն 7 Օգոստոսին իրեն հրաւեր եկած էր կազմակերպողներէն, որոնք խոստացած էին նաեւ վճարել ճամբորդութեան եւ կեցութեան ծախսերը: Գեորգեան վերջապէս համաձայնած էր, սակայն աւելի ուշ ստացած էր հրաւերը չէղեալ համարելու նամակը, որուն մէջ նշուած էր, թէ որոշումը տրուած էր Ատրպէյճանի ճշումներուն իբրեւ հետեւանք: Անկէ ետք, Գեորգեան բողոք յղած էր ՖԻՏԵին, հրաւերին բեկանումը խիստ վիրաւորական նկատելով: ■

(ԱՄՊԱՐԷԶ)

DU SURRÉALISME À L'EXPRESSIONNISME ABSTRAIT, LA PRATIQUE D'ARSHILE GORKY

par Oriane CASTEL

« Je n'aime pas ce mot – “finir”. Quand une chose est finie, cela veut dire qu'elle est morte, n'est-ce pas ? Je crois en ce qui dure toujours. Je ne finis jamais une peinture – j'arrête simplement d'y travailler pendant un moment. J'aime la peinture parce que c'est quelque chose que je ne peux jamais mener à son terme. »

Ces quelques mots issus d'un article du *Sunday Republican Magazine* de 1948 et traduits de l'anglais par l'historien de l'art Éric de Chassey sont d'Arshile Gorky, un des premiers peintres de l'École de New York.

Né en Arménie turque en 1904, Gorky quitte le pays dès ses onze ans pour se réfugier en Arménie russe avec sa mère et sa sœur afin d'échapper au génocide arménien. À seize ans, suivant l'exemple de son père qui s'était enfui en Amérique pour échapper au service militaire turc lorsqu'il était enfant, il émigre aux États-Unis. Il s'inscrit à la *Rhode Island School of Design* puis devient professeur de dessin à la *Grand Central School of Art* après avoir emménagé à New York en 1925.

En parallèle de sa profession d'enseignant, il se lance dans une carrière d'artiste en autodidacte. Ses premières créations s'inspirent de Paul Cézanne et d'Henri Matisse comme le montre par exemple son œuvre intitulée *Bound in Sleep* réalisée en 1925. À partir de 1927, il s'intéresse également à Pablo Picasso puis découvre les artistes abstraits européens tels que le sculpteur Jean Arp et le peintre Joan Miro dont les œuvres tendent à cette époque vers des formes de plus en plus organiques. Il conçoit alors des peintures dont les compositions sont construites à la manière cubiste mais dont les formes sont toujours arrondies. Bien qu'il ne s'agisse pas d'abstractions mais de toiles à sujets, les figures représentées sont de plus en plus difficiles à distinguer au fil des années.

Alors que la Seconde Guerre Mondiale éclate en Europe et que les artistes s'exilent aux États Unis, il découvre le mouvement surréaliste que Peggy Guggenheim (épouse du surréaliste Max Ernst) expose dans sa galerie nommée *Art of This Century* dès son ouverture en 1942. Comme Clyfford Still et d'autres artistes de sa génération, il tente de mêler les formes abstraites découvertes en étudiant l'abstraction européenne au principe d'automatisme cher aux surréalistes. Les peintures de cette époque relèvent du mouvement Biomorphisme selon le terme utilisé par Alfred Cort Haddon dans son ouvrage *Evolution in art* publié en 1895 ou de l'Abstraction non-géométrique selon la terminologie utilisée par Alfred Barr dans son exposition *Cubism and Abstract Art* de 1936. Elles présentent des formes inspirées

du monde organique qui se détachent sur des fonds lumineux.

Gorky abandonne cependant rapidement les contours pour créer des œuvres dans lesquelles la distinction figure/fond se fait de plus en plus flottante à l'image de son huile sur toile *The Liver is the Cock's comb* réalisée en 1944. Cette œuvre, qualifiée par le chef de file du mouvement surréaliste André Breton d'un des tableaux « les plus importants réalisés en Amérique », anticipe les tableaux d'après son association avec les acteurs de ce mouvement (il participe à l'Exposition internationale du surréalisme de la galerie Maeght de Paris en 1947).

Arshile Gorky, "Garden in Sochi", 1941, © 2019 Estate of Arshile Gorky / Artists Rights Society (ARS), New York.

À partir de 1947 en effet, Gorky se concentre sur la luminosité des fonds pour créer des atmosphères qui seront interprétées soit comme une influence des paysages arméniens soit comme la transcription de ses paysages intérieurs. Probablement affecté par l'incendie de son atelier en 1946 au cours duquel vingt-sept de ses tableaux sont détruits et se sachant atteint d'un cancer, il se suicide en 1948 à seulement quarante-quatre ans. Un tableau à la dominante noir et intitulé *Last Painting (The Black Monk)* est retrouvé sur son chevalet le jour de son décès.

Bien que disparu précocement, il reste dans l'histoire de l'art comme l'un des fondateurs de l'École de New York, c'est-à-dire comme l'un des premiers membres de cette génération d'artistes américains qui se sont emparés des développements de l'art moderne européen et qui ont propulsé les États-Unis sur la scène artistique à un niveau international. S'il est resté longtemps, au vu de sa courte carrière, sous l'influence des surréalistes et notamment sous celle du surréaliste chilien Matta dont l'œuvre l'a profondément marqué, les champs chromatiques de sa dernière période font de lui un annonciateur de l'expressionnisme abstrait et plus précisément, à l'intérieur de ce mouvement, du courant *Colorfield Painting*. ■

(www.art-critique.com)

UN HISTORIEN TURC RÉVÈLE DES PREUVES IMPORTANTES LIÉES AU GÉNOCIDE DES ARMÉNIENS

Publiée dans *Journal of Génocide Research*, l'analyse de la signature menée par un historien turc reconnu révèle que les lettres faisant référence à la décision d'éradiquer tous les Arméniens proviennent de Bahaettin Shakir, l'un des commanditaires du génocide arménien.

Le professeur Taner Akçam de l'Université Clark, dans le Massachusetts, qui étudie le génocide depuis des décennies, indique que les signatures des deux lettres, datées des 3 mars et 7 avril 1915, correspondent à celles de Shakir sur d'autres documents.

Le professeur Akçam a également révélé avoir découvert de nouveaux documents dans les archives ottomanes montrant que les premières décisions d'exterminer des groupes d'Arméniens avaient été prises par une branche locale de l'organisation paramilitaire Teşkilât-ı Mahsusa (organisation spéciale) dirigée par les gouverneurs de province le 1er décembre 1914.

La première lettre étudiée par le professeur Akçam indique que le Comité de l'Union et du progrès (CUP) "a décidé d'anéantir tous les Arméniens vivant en Turquie, de ne pas en laisser un seul et a donné au gouvernement une large autorité à cet égard." La deuxième lettre réitère ce message. Auparavant, l'authenticité des lettres était mise en doute, mais selon le professeur Akçam, la comparaison des signatures indique qu'elles ont été créées par Shakir qui, en tant que chef de l'Organisation spéciale paramilitaire, a aidé à planifier et à mener à bien le génocide.

"Ces lettres indiquent qu'une décision consciente avait été prise d'annihiler la population arménienne de l'empire et qu'elle avait été prise avant le 3 mars 1915", déclare le professeur Akçam. "En outre, d'autres décisions connexes ont précédé cette dernière, comme le montre une série de documents découverts aux Archives ottomanes."

Ces documents suggèrent que les premières décisions d'éliminer des groupes d'Arméniens n'ont pas été prises par le Comité central du CUP et / ou par le gouvernement central, mais par les gouverneurs des provinces de Van et de Bitlis. "Dans leurs

LILIT BLEYAN SE PRODUIT À GENÈVE

Journaliste de métier, Lilit Bleyan a commencé sa carrière sur la chaîne A1+. Depuis toute jeune, elle écrit des textes. Durant ses loisirs, elle a chanté dans des chorales et a appris le violon.

Diplômée de l'Université d'État d'Erevan en langue espagnole, elle maîtrise aussi l'anglais, l'italien et comprend très bien le français.

Lilit Bleyan attache beaucoup d'importance aux textes, au sens des paroles d'une chanson. Pour cette raison, elle apprécie les chansons françaises. C'est en écoutant «Ne me quitte pas» de Jacques Brel que l'idée de traduire ce texte en arménien lui est venue. Elle a ensuite travaillé d'autres chansons respectant au plus près le sens du texte original.

Elle a ainsi traduit des chansons qu'elle connaissait, et d'autres qu'elle a découvertes grâce au guitariste Tigran Ter Stépanian, qui fait les arrangements de ses chansons. Avec le temps, les chansons ont pris une autre résonance. Il en est de même pour ses propres chansons qu'elle patine au fil des interprétations. Les chansons de Jacques Brel sont les plus difficiles, il disait lui-même qu'il écrivait des chansons d'homme.

Dans son album *Soleil vert*, elle a parfois choisi des chansons peu connues comme *Les cœurs tendres* de Jacques Brel, issue du film *Un idiot à Paris*.

Lilit écrit bien sûr des chansons en arménien mais aussi en anglais et en espagnol, elles font partie de ses trois précédents albums: «Paciencia», «In another city» et «The Blue». Elle en a également traduit une de l'arménien en français: «Berce-moi». Les mots en français lui venaient naturellement avec les mots en arménien. ■

(Extraits de l'article "Lilit Bleyan: une chanteuse polyglotte" par Louissette Lamarche)

p.s. Lilit Bleyan se produira avec le guitariste Tigran Ter Stepanian à Genève les 11 et 12 octobre 2019 (voir page 24).

communications, tant avec Istanbul qu'avec les uns et les autres, les gouverneurs ne voyaient pas la nécessité d'utiliser un langage vague ou des euphémismes en se référant à l'annihilation des Arméniens, mais en parlaient ouvertement, offrant même un certain nombre d'idées concrètes qu'une telle extermination pourrait ou devrait revêtir", déclare le professeur Akçam.

Les décisions politiques concernant l'élimination des Arméniens, bien que prises initialement au niveau régional, auraient fini par faire pression sur le gouvernement central à Istanbul pour qu'elles adoptent une politique globale plus radicale, conclut-il. ■

Source: www.cnma.fr (original en anglais sur www.eurekalert.org)

CONVOCAATION A L'ASSEMBLEE GENERALE ARTZAKANK-ECHO

Chers membres,

Nous avons le plaisir de vous inviter à l'Assemblée Générale de l'Association qui aura lieu le

**Dimanche 10 novembre 2019, à 15h00
au Centre Arménien
Hagop D. Topalian, Genève.**

ORDRE DU JOUR

- Lecture du procès-verbal de l'Assemblée Générale du 9 octobre 2016
- Rapport de la Présidente
- Rapport de la Trésorière
- Rapport des vérificateurs aux comptes
- Election des membres du nouveau comité
- Election des deux vérificateurs aux comptes
- Divers

Le comité

ՀՐԱԷՐ ԱՐԶԱԳԱՆԳ-Ի ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ

Սիրելի անդամ, անդամուհիներ,

Հաճոյքով կը հրաւիրենք ձեզ ներկայ գտնուելու ԱՐԶԱԳԱՆԳ-ի ընդհանուր անդամական ժողովին, որ տեղի պիտի ունենայ

**Կիրակի, Նոյեմբեր 2019, ժամը 15.00-ին
Ժնևի Յակոբ Թովալեան
Հայ Կեդրոնին մէջ:**

ՕՐԱԿԱՐԳ

- 9 Հոկտեմբեր 2016-ի ընդհանուր անդամական ժողովի ատենագրութեան ընթերցում
- Տեղեկատուութիւն նախագահուհիին կողմէ
- Հաշուետուութիւն գանձապահուհիին կողմէ
- Հաշուեքննիչներու տեղեկագիր
- Նոր վարչութեան անդամներու ընտրութիւն
- Հաշուեքննիչներու ընտրութիւն
- Չանագանք

Վարչութիւն

IMPORTANT!

Dernier délai pour l'envoi d'articles et de communications à publier dans notre prochain numéro:

15 octobre 2019

En cas de retard, veuillez prendre contact avec la rédaction **AVANT** cette date.

RENDEZ-VOUS

Tous les mercredis: (du calendrier scolaire genevois): de 10h00 à 16h15, cours de l'Ecole Topalian dans les locaux de la Fondation Topalian (à côté de l'Eglise, 64, route de Troinex) pour tous les enfants de 4 à 12 ans, débutants ou avancés. Le repas de midi et le goûter sont servis sur place. Bus de ramassage scolaire à disposition le matin et le soir.

Renseignements: ecole.topalian@centre-armenien-geneve.ch

Tous les mercredis: (du calendrier scolaire genevois): Cours de l'Ecole de danse SANAHIN de l'UAS au Centre Arménien de Genève: de 16h15 à 21h15 selon les niveaux. Informations: christinesedef@hotmail.com

Tous les mercredi à partir du 9 octobre 2019: de 14h00 à 18h00, la bibliothèque Saint Grégoire l'Illuminateur du Centre Arménien est ouverte au public. Renseignements: M. Garabed Yelegen Tél. 079 538 51 26 bibliotheque@centre-armenien-geneve.ch

«RÊVES D'ARMÉNIE»

**Vendredi 22 novembre 2019 à 21h
Théâtre de Carouge**

Levon CHATIKYAN, duduk
Marc PERRENOUD, piano jazz
Solistes du **GENEVA CAMERATA**

*une soirée envoûtante alliant musiques
folkloriques d'Arménie, jazz, baroque et de
nombreuses improvisations*

<http://genevacamerata.com/fr/concerts/>

**Association familiale et
scolaire arménienne**

Cours de cuisine arménienne
(3 plats dont un "Manti")

Samedi 26 octobre 2019 à 15h

Lieu: Kellenberger AG
Industriestrasse 10 - 5036 Oberentfelden
Prix: CHF 70

Inscription: 077 447 16 04 au plus tard jusqu'au
22 octobre 2019

Messes arméniennes en Suisse alémanique

Date	Heure	Lieu	Adresse
20.10.2019	14 30	Röm. Kath. Kirche	8600 Dübendorf ZH
27.10.2019	14 30	Kath. Kirche Nussbaumen	5415 Baden AG
03.11.2019	11 45	Kath. Kirche Bernrain	8280 Kreuzlingen TG
17.11.2019	14 30	St. Maria Kath. Kirche	8200 Schaffhouse SH

www.armenische-kirche.ch
Pfr. ShnorkTchekidjian Tel: 079/704 74 87

ԺԸՆԵԻ ԵՒ ԼԵՄԱՆ ՇՐՋԱՆԻ
ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ
ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

PAROISSE DE GENEVE
REGION LEMANIQUE
SAINT-HAGOP
EGLISE APOSTOLIQUE
ARMENIENNE

Տ Օ Ն Ա Ց Ո Յ Ց ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ - ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2019

ՀԱՔԱԹ 12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ - ՍՐԲՈՑ ԹԱՐԳԱՆՉԱՑ
ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՅՆ ՍԵՐՈՑ՝ ՏՕՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ
ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ:

ՀԱՔԱԹ 19 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ - ՍՐԲՈՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԱՅՆ՝
ՄԱՏԹԵՈՍԻ, ՄԱՐԿՈՍԻ, ՂՈՒԿԱՍՈՒ ԵՒ ՅՈԿՅԱՆՆՈՒ:

ԿԻՐԱԿԻ 27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ - ՏՕՆ ԳԻՏ ԽԱՉԻ:

ՀԱՔԱԹ 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ - ՏՕՆ ԱՍԵՆԱՅՆ ՍՐԲՈՑ՝
ՀՆՈՑ ԵՒ ՆՈՐՈՑ, ՅԱՅՏԻՑ ԵՒ ԱՆՅԱՅՏԻՑ:

ՀԱՔԱԹ 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ - ՍՐԲՈՑ ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏԱՅՆ՝
ԳԱՐԻԻԷԼԻ ԵՒ ՄԻՔԱՅԷԼԻ ԵՒ ԱՍԵՆԱՅՆ ԵՐԿՆԱՅԻՆ
ԶՕՐԱՅՆ:

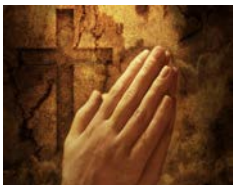
ԿԻՐԱԿԻ 17 ՆՈՅԵՄԲԵՐ - ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆ՝ ՅԻՄՆԱԿԱՑ
ՊԱՅՈՑ:

ՀՈՐԵԶՀԱՔԹԻ 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ - ԸՆԾԱՅՈՒՄՆ Ս.
ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ՝ ԵՐԻՑ ԱՍՏԱՑ Ի ՏԱՃԱՐՆ:

ՀԱՔԱԹ 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ - ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐԻ
ՍՔԱՆՉԵԼԱԳՈՐԾԻՆ ԵՒ ՆԻԿՈՂԱՅՈՍԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ:

ՀԱՔԱԹ 30 ՆՈՅԵՄԲԵՐ - ԱՌԱՋԻՆ ԼՈՒՍԱՌՈՐՉԱՅՆ
ՍԵՐՈՑ՝ ՍՐԲՈՑՆ՝ ԹԱՂԵՈՍԻ ԵՒ ԲԱՐԹՈՂԻՍԵՆՈՍԻ:

ԻՆՉ Է ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅԻ ՄԸ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ

Կիրակի կամ Միաշաբաթ
շաբթուան եօթներորդ օրն է:
Կիրակին Յունարէն բառացի կը
նշանակէ Տերունական կամ
Տիրոջ օր: Տերունական է՝
այսինքն մեր Տիրոջ Յիսուս
Քրիստոսի հրաշալի յարութեան

նուիրումը է եւ այդ պատճառով ալ Աստուծոյ փա-
ռաբանելու օրն է: Ուրիշ խօսքով՝ Կիրակի օրը Տիրոջ
երթալու կամ անոր հետ հանգչելու օր է. հանգչիլ կը
նշանակէ հանգիստ ընել: Քրիստոնեական հասկա-
ցողութեամբ մարդու հոգին կը հանգստնայ երբ կը
հաղորդուի Աստուծոյ հետ, լսելով ու կատարելով անոր
խօսքերը:

Եկեղեցին Կիրակի օրուայ Սուրբ Պատարագի միջոցաւ,
մեզի քրիստոնեայ հայերուս գեղեցիկ առիթը կու տայ
մաքուր սրտով ու անկեղծ հոգիով աղօթելու եւ հա-
ղորդուելու մեր Տիրոջ Ս. Պատարագի խորհուրդին հետ
եւ առաւել եւս համախմբուելու եւ միասնաբար աղօ-
թելու, իրար՝ սիրով ողջունելու, եւ ինչու չէ՝ Ներելու
իրար, որպէս հայ ազգի հարազատ զաւակներ առանց
խտրութեան:

Եթէ իսկական քրիստոսի հետեւորդ ենք ու կը
հաւատանք անոր յարութեան, Կիրակի օրերը պետք է
եկեղեցի երթանք, մասնակցինք Սուրբ պատարագին,
հաղորդուելով անոր խորհուրդին հետ որը մեր
փրկութեան ու սիրոյն համար խաչին վրայ
պատարագուեցաւ:

ՎԱՐԴԱԿԱՌԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ

Կիրակի 28 Յուլիսին՝ տարուան 3-րդ տաղաւարը,
Վարդապետի կամ Քրիստոսի Պայծառակերպութեան
տօնն էր: Այդ առթիւ ժնելի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ մէջ
մատուցուեցաւ հանդիսաւոր Սուրբ եւ անմահ
պատարագ:

Պատարագի աւարտին եկեղեցւոյ կից՝ Հայկական կեդ-
րոնին մէջ, ժամը 13:00-ին, կազմակերպութեամբ
եկեղեցւոյ ծխական խորհուրդին, տեղի ունեցաւ
ճաշկերոյթ մը, հաճելի ու սիրալիւր մթնոլորտի մէջ:
Ներկայ էին 50-ի մօտ եկեղեցւոյ անդամներ:

Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ ՎԵՐԱՓՈԽՄԱՆ ՏՕՆԸ ԵՒ ԽԱՂՈՂՕՐՀՆԷՔ

Կիրակի 18 օգոստոս 2019-ին, Սուրբ Աստուածածնի
Վերափոխման տօնին առթիւ, ժնելի Ս. Յակոբ մայր
եկեղեցւոյ մէջ մատուցուեցաւ տարուան 4-րդ տա-
ղաւարի սուրբ եւ անմահ պատարագը, ձեռամբ Առաջ-
նորդական Տեղապահ՝ Յովհ. Տ. Գուսան Վարդապետ
Ալճանեանի: Պատարագի աւարտին եկեղեցւոյ բակին
մէջ, մեծ թիւով հաւատացեալներու ներկայութեան Տե-
ղապահ հայրսուրբը կատարեց խաղողօրհնէքի մաս-
նաւոր արարողութիւնը: Արարողութեան ընթացքին
Հայրսուրբը աշխարհաբարով կարդաց Ս. Ներսէս Շնոր-
հալի հայրապետին կողմէ գրուած աղօթքը Խաղող-
օրհնէքի առթիւ: Ներկայ էր Նոյնպէս Հայաստանի ար-
տակարգ եւ լիազոր դեսպան՝ Մեծայարգ Անդրանիկ
Յովհաննիսեանը իր ընտանիքին հետ: Ներկաները
ստացան ու ճաշակեցին օրհնուած խաղողի ողկոյզ-
ներէն:

Պատրաստեց՝ Տէր Գուսան Վրդ. Ալճանեան

ԹՕՓԱԼԵԱՆ ԴՊՐՈՑ ECOLE TOPALIAN

Fondation Hagop D. Topalian: Route de Troinex 64, CH-1256 Troinex (Genève)
ecole.topalian@centre-armenien-geneve.ch; www.centre-armenien-geneve.ch
Réalisation Maral Wurry

No. 44

La formation des enseignants de la diaspora du 1er au 26 juillet 2019 en Arménie

L'Arménie propose la formation des enseignants de la diaspora depuis 19 ans. Cette année le gouvernement de Monsieur Pashinyan a souhaité qu'elle soit organisée au sein de l'Université d'État Abovyan dans la Faculté pédagogique, sous l'égide du Ministère de l'Éducation de la République d'Arménie. Ce programme est pris en charge par le Centre d'éducation arménien de la diaspora et est encadré par l'équipe du Professeur Suren Tanielyan, afin de former et préparer au mieux les enseignants des écoles arméniennes de la diaspora.

Avec le Doyen de l'université Prof. Ruben Mirzakhanyan

J'ai participé à cette formation durant le mois de juillet 2019 afin de parfaire mes connaissances. Ce fut une expérience extraordinaire, très enrichissante sur tous les plans. Nous étions une soixantaine d'enseignants à y participer de 15 pays différents réunis autour d'un seul objectif: découvrir et apprendre les nouveautés pour ensuite les transmettre aux plus jeunes, ainsi que sauvegarder la langue et la culture arméniennes. Les cours étaient assurés par les meilleurs professeurs conférenciers pédagogues-scientifiques de l'université. Pour répondre à nos besoins, tous les moyens étaient mis en œuvre dans le but de nous procurer une formation complète avec les nouvelles méthodologies en peu de temps. Nous étions divisés en cinq groupes: Jardin d'enfants, Ecoles d'un jour, Enseignement de la langue et de la littérature arméniennes, Peinture et Arts appliqués.

Prof. Julieta Gulamiryan et la classe de l'école d'un jour

Prof. Suren Tanielyan et les enseignantes d'arménien occidental

Tous les cours étaient dispensés en arménien oriental, malgré le faible nombre des enseignants de l'arménien occidental (Irak, Suisse, USA, Syrie).

Les organisateurs ont également veillé à ce que nous ayons des cours linguistiques en arménien occidental dispensés par les Professeurs Hilda Kalfayan et Hagop Tcholakian.

Rencontre avec David Gyurjinyan président de l'ASPU

Nous avions cours tous les jours jusqu'à 14h30 et les après-midis des rencontres étaient organisées avec des écrivains, le musicien et compositeur Tigran Mansourian, des maisons d'édition de manuels scolaires, des visites de musées, et nos soirées se passaient au théâtre ou à l'Opéra d'Erevan. Cependant, les weekends étaient aussi remplis de visites des sites les plus attrayants d'Arménie (Tatev, Oshagan, Tsegh...).

Saint Etchmiadzin, rencontre avec Sa Sainteté Karékine II

A la fin de la session nous étions tous enchantés par toute la richesse de connaissances acquises et accumulées durant cette formation mais aussi émus d'arriver à la fin de notre merveilleux séjour.

Le 26 juillet, les enseignants qui ont effectué 125h de cours, ont reçu un Diplôme d'État validé par le Ministère de l'Éducation, des Sciences, de la Culture et du Sport.

Concernant la classe de l'arménien occidental de l'école, cette année, nous allons continuer la méthode de l'AVC AGBU de Monsieur Zorian (que nous avons expérimentée durant l'année écoulée) ainsi que celle de Hamazkayine du Liban.

L'école Topalian souhaite à tous ses élèves une bonne rentrée scolaire et nous vous attendons très nombreux.

Maral Wurry enseignante à l'école Topalian

Euro Armenian Games 2020

Les jeux intercommunautaires de 2020 auront lieu le weekend de Pâques à Londres. L'Union Arménienne de Suisse compte y envoyer une délégation de sportifs comprenant des équipes de volleyball, basketball et football.

Les entraînements débuteront prochainement et sont également ouverts à ceux qui souhaitent simplement participer aux entraînements et non au voyage.

Veuillez indiquer votre intérêt en envoyant «je souhaite jouer au «volleyball» par mail à info@u-a-s.ch afin que nous puissions vous informer des dates et du lieu des entraînements.

Nous vous attendons nombreux dans les différentes disciplines pour représenter la Suisse.

Հայկերահայ Միություն
Union Arménienne de Suisse

Khorovadz

Vous étiez 150 à participer au khorovadz le 25 août dernier dans les jardins du centre arménien de Genève. Nous avons eu l'occasion de manger de savoureux plats préparés par nos précieux bénévoles que l'on remercie sincèrement. Félicitation également à nos challengers du tournoi de Backgammon !

EVENEMENTS A VENIR

Concert
Guitare/Voix

Lilit Bleyan
Tigran Ter Stepanian
Albums «Soleil Vert» «Transparent song»
«Paciencia» «The Blues»
Avec la participation de Michèle Leliez au double

TROINEX Centre arménien
64, route de Troinex
Le 11 octobre 2019
20h30

ONEX Cinéma-Théâtre
Rue des Bossons 7
Le 12 octobre 2019
20h30

UAS Renseignements et réservations :
+41 78 934 11 56

Vendredi 11 Octobre à 20h30

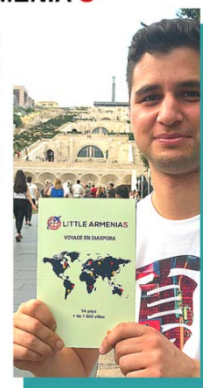
Centre arménien de Genève (2 ch. Lullin, 1256 Troinex)

Venant d'Arménie Lilit et Tigran chanteront leur repertoire ainsi que des classiques de la variété française traduites en arménien: Barbara ou encore «Ne me quitte pas» de Jacques Brel sont de merveilleux chefs d'œuvres redécouverts sous un autre angle.

Plus d'information: info@u-a-s.ch ou au +41 78 934 11 56

Présentation du livre
LITTLE ARMENIA'S

Recensant la diaspora arménienne dans plus de 1'000 villes et 94 pays au monde. Initiative et rédaction par Robin Koulaksezian (30 ans-Paris) suite à un voyage autour du monde.

Presentation
Livre

Dimanche 27 Octobre à 14h

Centre arménien de Genève (2 ch. Lullin, 1256 Troinex)

Un jeune arménien de France (Robin Koulaksezian, 30 ans, Paris) a pris l'initiative de faire un tour du monde et de recenser la diaspora arménienne et ses mémoriaux, écoles, restaurants, églises et tant d'autres, dans un ouvrage intitulé "Little Armenia's"

L'auteur: Robin est né en France d'une mère française et d'un père arménien. Jeune autodidacte avide d'apprendre, il apprend l'arménien ainsi que 7 autres langues de ses propres moyens à l'âge de 18 ans.